

VOL. 2, NO. 4, JULY-AUGUST 2024
ISSN: 2985-2307 (Online)

JOURNAL OF APPLIED EDUCATION

Editor:

Asst. Prof. Dr. Prayoon Saengsai

For More Info:

<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index>

Journal of Applied Education ปีที่ 2 ฉบับที่ 4

JAE

ISSN: 2985-2307 (Online)

Journal of Applied Education Vol. 2 No. 4

Journal of Applied Education

3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร. 080-224-1454, 081-601-5934 อีเมล: j.applied.edu@gmail.com

เจ้าของ: ปัญญาพัฒนา 3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร แสงใส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สมปราชญ์
รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริศิริ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง
รองศาสตราจารย์ ดร.กชพร นานาผล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชร ฤกษ์แก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิน ใจแก้ว

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้จัดการวารสาร:

นางสาวศิริรัตน์ ประศรี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

Journal of Applied Education มีกำหนดวงรอบการเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ ดังนี้
ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์
ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร
<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Applied Education มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา ปีละ 6 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่
- 3) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นบทความในลักษณะวิจารณ์หรืออธิบายเหตุผลสนับสนุนในประเด็นที่เห็นด้วย และ มีความเห็นแตกต่างในมุมมองวิชาการ

Journal of Applied Education ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2567) Journal of Applied Education ได้มุ่งเน้นการเผยแพร่ บทความทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา จากหลากหลายหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 2 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารการศึกษาประยุกต์ได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

กระผมในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้จัดการวารสาร และคณะกรรมการ บรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดีๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และวิญญูชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป ด้วยจิตคารวะและขอบคุณทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส
บรรณาธิการ Journal of Applied Education

สารบัญ

บทความวิจัย

- ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา 1-10
สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
ธัชชัย จันทร์กระจำว่ง, ณัฐภูมิ จับคล้าย, ณัฏพล พิจิตรวิไลเลิศ,
ดรณภพ สุวรรณโน, สิปปนนท์ จันทร์แปลง, สติรพร เขาวนชัย
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es 11-20
เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
แคทรียา แสงใส
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 21-30
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
พลอยไพลิน วรรณจิตร, ภัทรพงษ์ โคกทอง, ภาณุพงศ์ พรหมมินทร์,
ภูริพันธุ์ ลมูลพันธุ์, โยธิน ทศโยธิน, สติรพร เขาวนชัย
- แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 31-40
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
รัตนารมย์ ภูแป้ง, พระครูชัยรัตนกร

บทความวิชาการ

- รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจเนอเรชันอัลฟ่า 41-56
กมลชนก นาคสุทธิ, กฤติยาภาณุจันท์ คงนุ่น, กฤษณพงศ์ ทองคำ,
กันต์ธีรทัต ศรีใจวงศ์, ชนสรณ์ มาสุข, สติรพร เขาวนชัย

The Relationship between The Conflict Management of School Administrators and Effectiveness of School under The office of Local Administration Phichit province

Thongchai Junkrajang^{1*} Nattapoom Jubklai¹ Nutchapon Phijitwilailers¹ Daranpob Suwanno¹
 Sippanon Chanplaeng¹ and Sathiraporn Chaowachai²

¹ Student of Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

² Assistant Professor of Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: thongchai57@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the conflict management of school administrators, (2) to study the effectiveness of school, and (3) to study the relationship between the conflict management of school administrators and the effectiveness of school under the office of local administration Phichit province. The sampling group in the research were 205 administrators and teachers in the schools under office for local administration Phichit province. The instrument in this research was a questionnaire with a 5-level estimation scale, 40 items. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results showed that The Overall results of the conflict management of school administrator study were at high level with a mean of 4.32. The study of the effectiveness of school with a mean of 4.48 found that the highest mean. The results of the study on the study on the relationship between the conflict management of school administrators and the effectiveness of school under the office of local administration Phichit province found that there was a positive correlation at a high correlation level ($r = 0.753$) is make any significantly difference at .01 level.

Keywords: The Conflict Management, Effectiveness of School, School Administrators

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ธงชัย จันทร์กระจำง^{1*} ณัฐภูมิ จับคล้าย¹ ณัฏพล พิจิตรวิไลเลิศ¹ ดร.ณภาพ สุวรรณโน¹ สิปปนนท์ จันทรแปลง¹
และ สติรพร เขาวนชัย²

¹ นิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: thongchai57@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.753$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

คำสำคัญ: การจัดการความขัดแย้ง, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

สังคมปัจจุบันมีความขัดแย้งมาก เพราะความหลากหลาย ความซับซ้อน และความรวดเร็วมีมากขึ้นกว่ามนุษย์และสังคมจะเข้ามาและบริหารได้ มีตั้งแต่ความเชื่อที่ต่างกัน คุณค่าที่ต่างกัน การแก่งแย่งแข่งขัน ความไม่เป็นธรรมทางสังคม การทำงานขององค์การจากหลายภาคส่วนที่ขาดศักยภาพ ที่เอื้ออำนวยให้มนุษย์และสังคมดำเนินไปได้ด้วยดี ซึ่งระบบการศึกษาไม่ทำให้มนุษย์สามารถเผชิญกับปัญหาและความกดดันใหม่ ๆ ได้ มนุษย์จึงเต็มไปด้วยความขัดแย้ง และนำไปสู่ความรุนแรงได้ง่าย จึงต้องช่วยกันทำความเข้าใจสภาพความขัดแย้ง หาวิธีจัดการความขัดแย้งไม่ให้นำไปสู่ความรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบในการใช้ชีวิตและการทำงานในองค์การการบริหารงานบุคคลในองค์การ นับว่าเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้องค์การสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของตนเองได้ การบริหารงานในองค์การใดก็ตามมักจะมีปัญหาหนึ่งที่ผู้บริหารต่างประสบหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยอมรับว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์การก็คือ ปัญหาความขัดแย้ง (สมเดช สีแสง, 2549) ซึ่งปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการจัดการเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรให้ความสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของความขัดแย้งและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินการใด ๆ ในองค์การจะสำเร็จไปไม่ได้ ถ้าภายในองค์การเกิดความขัดแย้ง ผู้บริหารจึงต้องใช้ทักษะในการเป็นผู้บริหารเข้ามาแก้ไขปัญหาก่อนที่ความขัดแย้งนั้นจะมีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อองค์การ แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารควรตระหนักว่าความขัดแย้งภายในองค์การยังส่งผลต่อการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การ เพราะความขัดแย้งภายในองค์การนี้จะส่งผลให้องค์การไม่หยุดนิ่ง เป็นพลังผลักดันให้บุคคลากรภายในองค์การ

เกิดการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ จนทำให้องค์กรมีการมีผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น นอกจากนั้นหากเกิดความขัดแย้งจากภายนอกองค์กร สิ่งนี้จะมีส่วนช่วยให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดความสามัคคีขึ้น (บังอร เบ็ญจาธิกุล, 2556)

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดจากความสามารถของสถานศึกษาในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีว่าโรงเรียนได้ดำเนินการบริหาร จัดการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด ซึ่งพิจารณาว่าโรงเรียนมีประสิทธิผลหรือไม่ นั้น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และอื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ในแนวคิดของมอท์ (Mott, 1972 cited in Hoy & Miskel, 1991) กล่าวว่า โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใด พิจารณาได้จาก 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก 3) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้อย่างดีและ 4) มีความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

การบริหารความขัดแย้งมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับครู ความขัดแย้งระหว่างครูกับครู ความขัดแย้ง ระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารจะหาวิธีการหรือแนวทางในการบริหารความขัดแย้งเพื่อลดความขัดแย้งอันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561) โดยพบว่าประสิทธิผลภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตรนั้นยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการบริหารงานบุคลากรที่เกิดปัญหาความขัดแย้งการระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ปัญหาระหว่างครูกับครู ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่าครูในหน่วยงานเดียวกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ซึ่งเป็นปัญหาความขัดแย้งภายในสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพิจารณาประกอบการพัฒนาปรับปรุง และส่งเสริมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของสถานศึกษา และสามารถเป็นแบบอย่างสู่การพัฒนาไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำนวน 431 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 26 คน ครู จำนวน 405 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สติพร เขาวนชัย, 2561) โดยแบ่งเป็นผู้บริหาร

จำนวน 23 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครู จำนวน 182 คน ได้มาจากการเลือกแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และได้เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.938 และค่าความเชื่อมั่นประสิทธิภาพของสถานศึกษา เท่ากับ 0.941

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ย ในสถานศึกษากัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

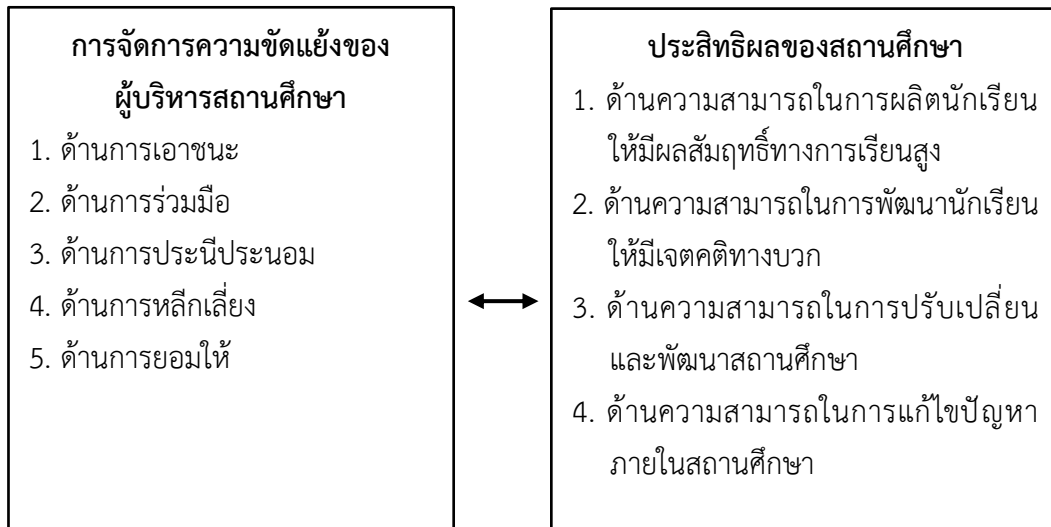
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 ขึ้นไป	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 0.90	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 - 0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้ง และประสิทธิผลของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาระดับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการยอมให้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ด้านการร่วมมือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.41) และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

การจัดการความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)				
	ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนใหม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y ₁)	ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนใหม่ เจตคติทางบวก (Y ₂)	ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและ พัฒนาสถานศึกษา (Y ₃)	ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายใน สถานศึกษา (Y ₄)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y _{รวม})
ด้านการเอาชนะ (X ₁)	0.502**	0.433**	0.532**	0.569**	0.559**
ด้านการร่วมมือ (X ₂)	0.554**	0.557**	0.633**	0.678**	0.664**
ด้านการประนีประนอม (X ₃)	0.608**	0.632**	0.635**	0.786**	0.722**
ด้านการหลีกเลี่ยง (X ₄)	0.403**	0.487**	0.483**	0.536**	0.531**
ด้านการยอมให้ (X ₅)	0.478**	0.613**	0.556**	0.685**	0.639**
การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา (X _{รวม})	0.625**	0.654**	0.687**	0.779**	0.753**

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.753$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการประนีประนอม (X₃) กับด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา (Y₄) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.786$) รองลงมา คือ การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{รวม}) กับด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา (Y₄) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.779$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยง (X₄) กับด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนใหม่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y₁) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.403$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษากิจการการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการหลีกเลี่ยง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้การเคารพและหลีกเลี่ยงกับการมีปัญหากับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา โดยสามารถหลีกเลี่ยงการแสดงออกในรูปแบบ

ต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Thomas, K., Kilmann, R. (1987) ที่กล่าวว่า การหลีกเลี่ยงเป็นพฤติกรรมที่พยายามแสดงความคิดเห็นที่เป็นกลาง พยายามไม่ข้องเกี่ยวกับปัญหา หลีกเลี่ยงการโต้เถียง และการเผชิญหน้าที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ บุชบา สุธีธร (2560) ที่กล่าวว่า การยอมให้เป็นวิธีการที่ให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้อื่นมากกว่าตนเอง เป็นวิธีการที่เสียสละเพื่อให้เกิดความสงบสุข หรือเพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีให้อยู่ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลนทร์ ศรีจ้อย (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า การจัดการความขัดแย้ง ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุทัยธานี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อดักดี ศรีแก้วแฝก, อโนทัย ประสาน และบุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

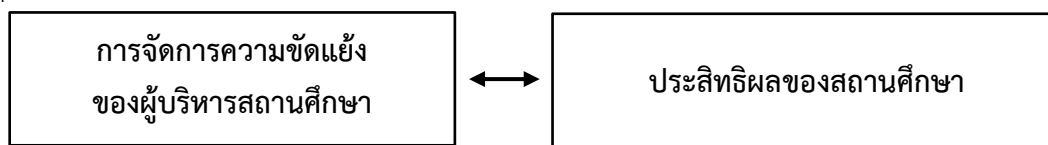
ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสพลวัตของโลก ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลหรือสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ได้ง่าย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และส่งผลทำให้สถานศึกษาพบปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และปัญหาความขัดแย้ง ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย จึงทำให้สถานศึกษาจะดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ที่เกิดขึ้นได้ยาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ปวีณา ศรีนาราง และคณะ (2561) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึงความสามารถของผู้บริหารในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหากับบุคลากรในองค์กรได้โดยที่ผู้บริหารและครูร่วมมือในการแก้ปัญหา ทั้งด้านการเรียนการสอน ด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน และปัญหาตลอดจนความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ อัจจงทอง และปริญญญา มีสุข (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุทธิหลวง, อำนาง บุญประเสริฐ และพจนีย์ มั่งคั่ง (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยมากทุกด้าน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.753$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหากผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความขัดแย้งที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับได้ของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จะส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินงานภายในสถานศึกษาอย่างมีความสุข จนเกิดประสิทธิผลที่ดีขึ้นของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ มนอัคระผดุง (2559) ที่กล่าวว่า การจัดการความขัดแย้งในองค์กรอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการความขัดแย้งและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ และเปิดใจกว้างที่จะแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้บุคลากรในองค์กรสามารถสร้างผลการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การบริหารงานองค์กรได้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสราศรีบุศยกุล (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา อภัย และ ทินกร พูลพุด (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร

สถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดองค์ความรู้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูง ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการที่จะเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการความขัดแย้งให้มีความขัดแย้งภายในสถานศึกษาในระดับต่ำ เพื่อที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผล ที่เพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการยอมให้อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการร่วมมือ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.753$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการประนีประนอม (X_3) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.722$) รองลงมา คือ ด้านการร่วมมือ (X_2) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.664$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยง (X_4) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.531$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการหลีกเลี่ยง เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการพยายามแสดงความคิดเห็นที่เป็นกลาง ที่หลีกเลี่ยงการแสดงความเห็นที่ไม่เป็นกลางที่จะนำมาสู่ความขัดแย้งภายในสถานศึกษา พยายามไม่ข้องเกี่ยวกับปัญหา หลีกเลี่ยงการโต้เถียง และการเผชิญหน้าที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา

1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาให้กับบุคลากรในองค์กรได้โดยที่ผู้บริหารและครูร่วมมือในการแก้ปัญหา ทั้งด้านการเรียนการสอน ด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน และปัญหาตลอดจนความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับความสัมพันธ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาต้องการที่จะเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา ก็ควรดำเนินการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาลดลง และจะยังช่วยส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเขตต่าง ๆ

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเขตต่าง ๆ

2.3 ควรศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเขตต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กมลนัธ์ ศรีจ้อย. (2560). การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี. (ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก, โอนทัย ประสาน และ บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 16(2), 11–20.

บุษบา สุธีธร. (2560). ความขัดแย้งและการคลี่คลายความขัดแย้งระหว่างบุคคล. *วารสารนักบริหาร*, 37(1), 54–67.

ภัตรา อภัย และ ทินกร พูลพุ่ม. (2565). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 19(37), 175–183.

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2559). การจัดการความขัดแย้งในองค์กรอย่างสร้างสรรค์. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 6(2), 193–208.

- สถิรพร เชาวนชัย. (2561). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 354517 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมเดช สีแสง. (2549). *การพัฒนาาระบบส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. (การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *แนวทางการสังเคราะห์รายงานผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- อนงค์ อาจจทอง และ ปริญญา มีสุข. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยองค์กร ใน พระบรมราชูปถัมภ์*, 10(2), 153–163.
- อนุสรณ์ สุทธิหลวง, อำนาจ บุญประเสริฐ และ พงนิย มั่งคั่ง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 19(86), 106–122.
- อภิสร่า ศรีบุญกุล. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร).
- Mott, P. E. (1972). *The Characteristics of Effective Organizations*. New York: Harper & Row.
- Thomas, K., Kilmann, R. (1987). *Thomas-Kilmann conflict mode interest*. New York: X/COM Incorporated.

Learning on Science Activity Packages with 5Es Learning Biodiversity Materiel Topic for Grade 4 Students

Katreeya Saengsai^{1*}

¹ Ban Khok Yai Nong Song Hong School, Khon Kaen Province, Thailand

* Corresponding author. E-mail: ben_lowz@hotmail.com

ABSTRACT

This research objectives were (1) to create and find out the effectiveness of a set of science learning activities on the topic of diversity of living things. Grade 4 according to the criteria 80/80, (2) to compare science achievement of Grade 4 students between before and after school, and (3) to study the satisfaction of Grade 4 students with learning management using science learning activity sets. With the 5Es learning cycle. The sample group was a Grade 4 students of Ban Khok Yai Nong Song Hong School. Khon Kaen Province, total 30 students, which were obtained by random sampling. The tools used in the research were a learning management plan, a set of science learning activities, a science achievement test. It has a difficulty value between 0.47-0.67, a discriminatory power value between 0.2-0.67 and a reliability value of 0.87, and Satisfaction questionnaire, continue your studies with a set of science learning activities. According to the 5Es learning cycle, statistics used in data analysis include mean, standard deviation. E1/E2 efficiency values and independent t-value analysis. The research results found that Science learning activity set on the topic of diversity of living things For Grade 4 students, the efficiency was 83.83/82.22. Science achievement of 4th grade students on the subject of diversity of living things After studying higher than before studying Statistically significant at the .05 level. Satisfaction of Grade 4 students with learning science using science learning activity sets. According to the 5Es learning cycle, it is at the highest level.

Keywords: Learning Management, Using Science Learning Activity Sets, 5Es Learning Cycle

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แคทรียา แสงใส^{1*}

¹ โรงเรียนบ้านโคกใหญ่หนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: ben_lowz@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่หนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการ สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.47-0.67 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.2-0.67 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และ แบบสอบถามความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตาม วงจรการเรียนรู้ 5Es สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และ การวิเคราะห์ค่าที่แบบไม่อิสระ ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 83.83/82.22 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามวงจรการเรียนรู้แบบ 5Es อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, วงจรการเรียนรู้ 5Es

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะยุคสมัยใด โดยเฉพาะในยุคสมัยปัจจุบันนี้ที่วิทยาศาสตร์ได้เข้ามา เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์อย่างมาก ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต การงานอาชีพของเครื่องใช้รวมถึงผลผลิตต่างๆ เพื่อใช้ในการ อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและการทำงาน ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่เน้นค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง วิทยาศาสตร์มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทุกคนจำเป็นต้องศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์อยู่เสมอ เพื่อนำผลของการศึกษาหรือองค์ความรู้ที่ ได้จากการศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพและใช้กับเทคโนโลยีในปัจจุบันอย่างสร้างสรรค์มีความรู้ความ เข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นรากฐานจากวิทยาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560ข)

กระทรวงศึกษาธิการ (2560ก) ได้ปรับปรุงเอกสารตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการ เรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ครูมีหน้าที่ชี้แนะ อำนวยความสะดวกแก่ ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการและความรู้ จากวิธีสังเกต การสำรวจ ตรวจสอบ การทดลอง แล้วนำผลที่ได้มา จัดระบบเป็นหลักการ แนวคิดและองค์ความรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรมจริยธรรม ในการใช้

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และสามารถนำความเข้าใจในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและการดำรงชีวิตประจำวัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปี 2563 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.78 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 และส่วนของโรงเรียนธาตุนาเวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.93 (สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563) ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ยังไม่น่าพอใจ จากสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และครูผู้สอนใช้วิธีในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบท่องจำมากกว่าการลงมือปฏิบัติจริง ครูไม่มีสื่อการสอนที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์เพียงพอ และจากการสังเกตผู้เรียน ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผู้เรียนยังไม่สามารถใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ในการหาความรู้มาใช้ วิเคราะห์ อธิบาย ไม่สามารถจำแนกความแตกต่างของสิ่งมีชีวิต และบรรยายลักษณะของพืชแต่ละประเภทได้

จากปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es เป็นรูปแบบการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างความสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะในการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์เรียนรู้หรือฝึกฝนมาแสวงหาคำตอบ โดยผู้สอนเป็นผู้แนะนำและเสริมส่วนที่ขาดตกบกพร่อง โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความสนใจ (Engagement) 2) การสำรวจและค้นหา (Exploration) 3) อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4) การขยายความรู้ (Elaboration) และ 5) การประเมิน (Evaluation) วงจรการเรียนรู้ 5Es เป็นกระบวนการสอนที่เรียงลำดับตามขั้นตอน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2563) โดยในการจัดกิจกรรมขั้นการสำรวจและค้นหา ผู้วิจัยได้ใช้ชุดกิจกรรมเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งชุดกิจกรรม เป็นนวัตกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในด้านความสามารถในการเรียน แก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอนและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และช่วยลดภาระของผู้สอนโดยผู้สอนจะคอยชี้แนะในแต่ละขั้นตอนทำให้ผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ชัดเจนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนและการเรียน (ทิศนา แหมมณี, 2555)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรม ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es มีงานวิจัยของ ปริญญาภรณ์ อุไรรัมย์ (2556) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พืชพันธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักร 5E สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักร 5E สูงกว่าก่อนเรียน วิวัฒนา สุขมา (2558) ได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง แสงและการมองเห็น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เอกพจน์ เศษฤทธิ์ (2562) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ภาวัต เต้านันท์ (2557) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ N แบบ 5E เรื่อง การเคลื่อนที่ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืงรายมหาราชวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มของผู้เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ และวิธีการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5E พบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างผู้เรียนที่สอนโดยใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาอื่นๆ ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนสถานศึกษาอื่นๆ นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษารายวิชาวิทยาศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ศูนย์พัฒนาการศึกษาคุณภาพที่ 12 แวงน้อย ทางขวาง ก้านเหลือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 456 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่หนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนจัดการเรียนรู้ สำหรับใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 แผน

2.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ชุด

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แผนจัดการเรียนรู้ สำหรับใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.1 ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนธาดานาเวงวิทยา โดยการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.2 วิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยที่ 1 เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามวงจรการเรียนรู้ (5Es) สำหรับใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 ชุด รวม 16 แผน

3.1.3 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะแล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.1.4 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้อง เหมาะสม โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และกำหนดเกณฑ์ความเหมาะสม / ถูกต้องที่ใช้ได้คือผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งแผนจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.80

3.1.5 ปรับปรุงแผนจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำไปใช้จัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2.1 ศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2.2 ศึกษา หลักการ แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จากเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 วิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยที่ 1 เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ออกเป็นเนื้อหาย่อย เพื่อนำไปสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 เรื่อง

3.2.4 สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ชุด แล้วนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ภาษาที่ใช้ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.5 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดกิจกรรมและความเหมาะสม ความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม ด้านความสอดคล้อง เหมาะสม และถูกต้องตามเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสม / ถูกต้องที่ใช้ได้คือผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จากผลการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม ด้านความสอดคล้อง เหมาะสม และถูกต้องตามเนื้อหา ซึ่งชุดกิจกรรมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพเท่ากับ 4.80

3.2.6 ปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาประสิทธิภาพ (E1 /E2) โดย ทดลอง แบบรายบุคคล (1:1) ทดลองกับนักเรียน 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพได้เท่ากับ 82.3/73.3 แล้วปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบเพื่อนำไปทดลอง แบบกลุ่มเล็ก (1:3) จำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.1/78.0 แล้วปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบเพื่อนำไปทดลองต่อไป

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบแบบเลือกตอบจากหนังสือเทคนิคการสอน รูปแบบการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ จากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 วิเคราะห์เนื้อหา สาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้ง 6 ชุด กำหนดสัดส่วนพฤติกรรมที่ต้องการวัด ของเนื้อหาแต่ละเรื่อง จัดทำเป็นตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

3.3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น 50 ข้อเสนอที่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่วัด ความเหมาะสมของตัวเลือก และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะในส่วนที่ยังบกพร่อง

3.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นรายข้อ โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้จำนวน 50 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบมีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ทุกข้อ

3.3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 50 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยเรียน เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต มาแล้ว จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.47-0.67 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.2-0.67

3.3.7 นำข้อสอบที่คัดเลือกจำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR_{20}) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และจัดพิมพ์แบบทดสอบนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

3.4.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ความพึงพอใจและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวนหนึ่งฉบับ จำนวน 15 ข้อ

3.4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านประเมินความเที่ยงตรงโดยหาความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.4.4 วิเคราะห์ข้อมูล ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยหาค่า IOC (ไพศาล วรคำ, 2561) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ทุกข้อ

3.4.5 ปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์นำไปใช้สอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

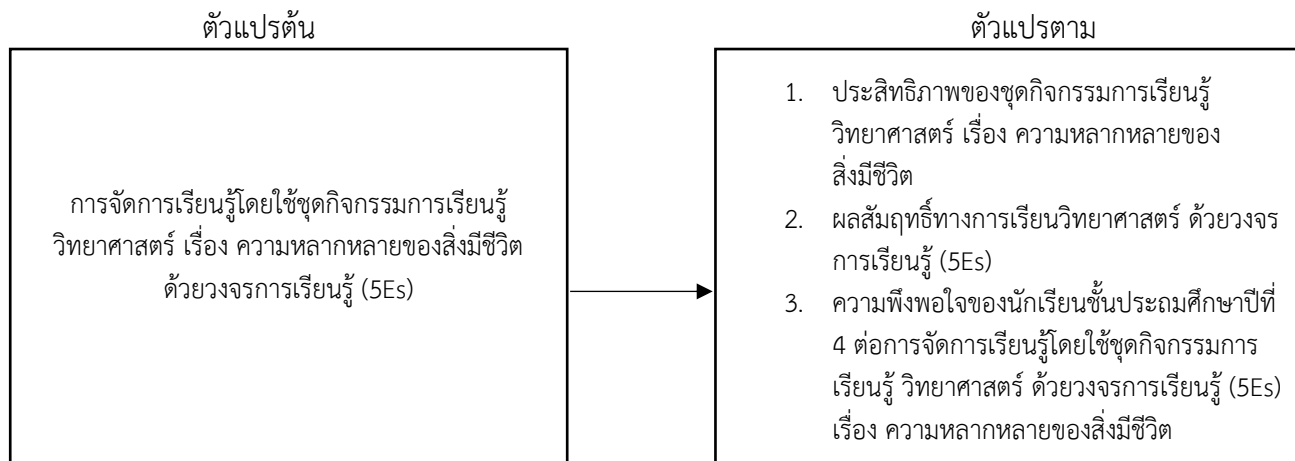
ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติ t – test (Dependent Sample)

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต โดยหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 83.83/82.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพ 83.83/82.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) ได้ดำเนินการตามกระบวนการและหลักการสร้างชุดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สารการเรียนรู้และกำหนดเนื้อหา รวมทั้งการวัดและประเมินผล เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมให้มีความเหมาะสม เพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอน โดยให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับสิ่งที่

ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้สร้างขึ้น วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือให้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนจนประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ซึ่งได้มีการปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ประกอบกับได้มีการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าชุดกิจกรรมที่นำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานลดา เอกนพคุณพันธ์ (2560) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องพืชใกล้ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมวิชาวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/81.20 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.69 และจิรวรรณ เกิดร่วม (2563) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมแบบสืบเสาะความรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมแบบสืบเสาะวิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าประสิทธิภาพในภาพรวม E1/E2 เท่ากับ 81.10/86.20 ซึ่งมีค่าตามเกณฑ์เป้าหมาย 80/80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ นรรัตน์ชนก โสภา (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เรื่องพลังงานแสง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง พลังงานแสงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.86/86.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ด้วยวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) ได้จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น ทั้งด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นผลการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า อันเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในระยะเวลาใด เวลาหนึ่งที่ผ่านมาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์จึงเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนรู้สิ่งนั้น สิ่งที่มีจุดจึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนรู้อยู่ใต้สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นความรู้หรือทักษะบางอย่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษณี เตชพาหพงษ์ (2562) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.83/82.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีจิตวิทยาาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับ สุวรรณโณ ยอดเทพ (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการสอบแบบสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es สูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างยินดี เต็มใจ มีความสุขในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมากขึ้นจนสามารถดำเนินกิจกรรมนั้นๆจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์กิจกรรมเรียนรู้เร้าความสนใจนักเรียนได้ดี มีความสนุกสนานและนักเรียนได้แสดงออกร่วมกัน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนเรียงลำดับจากง่ายไปยากและนักเรียนได้ทบทวนความรู้อย่างสม่ำเสมอทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำและเป็นที่ปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัย

ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับ บุญศรี วราพุด (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การสืบพันธุ์ของพืชและการจำแนกพืช โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์นี้มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากัน 92.42/86.71 ดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5469 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($<g> = 0.5469$) และการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ทำให้นักเรียนสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนจากระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 55.55 ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 87.55 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ 5Es เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป รวมถึงเพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับครูผู้สอนรายวิชาอื่นๆ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนสอนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพ 83.83/82.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต ด้วยวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (5Es) เรื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เข้าใจง่าย นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิด การกระทำ และการพูด และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จึงควรมีการนำไปปรับใช้ในระดับชั้นอื่นๆ และรายวิชาอื่น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนบางคนใช้เวลาทำกิจกรรมตามชุดกิจกรรมมาก เนื่องจากมีปัญหาด้านการอ่าน ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มเพื่อให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) ในเนื้อหาอื่นหรือระดับชั้นอื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวงจรการเรียนรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ก). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- _____. (2560ข). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกษณี เตชะพาหพงษ์. (2562). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ครุศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- จิรวรรณ เกิดร่วม. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมแบบสืบเสาะวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม, 14(1), 15-28.
- ทศนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์ การสอน : องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- นรัตน์ชนก โสภกา.(2561). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง พลังงานแสง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี วราพุด. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการสืบพันธุ์ของพืช และจำแนกพืช โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์. (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ปริญาภรณ์ อุไรรัมย์. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง พืชนำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักร 5E สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- ปานลดา เอกนพคุณพันธ์. (2560). ผลการใช้ชุดกิจกรรมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชใกล้ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร. (2562). 5E Instructional Model. สืบค้น 15 สิงหาคม 2565. จาก <https://drpiyanan.com/?s=5E>.
- ไพศาล วรคำ. (2561). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ภาวัต เต้านันท์. (2557). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5E เรื่อง การเคลื่อนที่ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- วิวัฒนา สุขมา. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง แสงและการมองเห็น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563. สืบค้น 15 สิงหาคม 2565. จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/2989>.
- สุวรรณโณ ยอดเทพ. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5 Es. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- เอกพจน์ เศษฤทธิ์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

The Relationship Between Strategic Leadership and Learning Organization of Schools under the Office of the Private Education Commission in Lom Kao District, Phetchabun

Ploypailin Wannachit¹ Phattarapong Khokthong¹ Panupong Prommin^{1*} Phuriphan Lamoontan¹
 Yothin Thosayothin¹ and Sathiraporn Chaowachai²

¹ Student of Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

² Assistant Professor of Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: panupongprommin@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of the research were to (1) study the strategic leadership of educational institution administrators, (2) study being a learning organization of the school, and (3) study the relationship between strategic leadership and being a learning organization for the school under the Office of the Private Education Commission in Lom Kao District, Phetchabun. The sample group consisted of three including directors of Buranawitthaya School, Suphapittaya School and Narathip Pittaya School. the sample was defined by selecting a specific sample and 67 teachers from the Office of the Private Education Commission in Lom Kao District, Phetchabun, for academic year 2023, The sample was determined using Krejcie and Morgan's ready-made charts and methodologies were used to determine the sample size. The sample was obtained using a random sampling method stratified by school. The results showed that the overall level of strategic leadership of school administrators under the Office of the Private Education Commission in Lom Kao District, Phetchabun, was at a high level. Furthermore, the study demonstrated that the strategic leadership of school administrators under the office of the private education commission was at a high level in every aspect. The overall level of being the learning organization of schools under the Office of the Private Education Commission in Lom Kao District, Phetchabun was at a high level. In addition, the study also revealed that it was also at a high level for each aspect in terms of being a learning organization. Strategic leadership showed a moderate correlation with the learning organization, with a correlation coefficient of 0.720 at 0.01 of the statistically significant level.

Keywords: Strategic Leadership, Learning Organization, The Office of The Private Education Commission

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

พลอยไพลิน วรรณจิตร¹ ภัทรพงษ์ โคกทอง¹ ภาณุพงศ์ พรหมมินทร์^{1*} ภูริพันธุ์ ลมูลพันธุ์¹ โยธิน ทศโยธิน¹
และ สติพร เขวณชัย²

¹ นิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประเทศไทย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: panupongprommin@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบูรณวิทยา ผู้อำนวยการเรียนอนุบาลสุภาพพิทยา ผู้อำนวยการเรียนนราทิพย์พิทยา จำนวน 3 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 67 คน และวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้นตามโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.720$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, องค์กรแห่งการเรียนรู้, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

เมื่อโลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นศตวรรษแห่งการเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ให้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ ได้ก้าวสู่ระบบหนึ่งเดียวกันตามที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ (Globalization) นับได้ว่าเป็นกระแสหลักของโลกแห่งยุคปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกที่เต็มไปด้วยพลวัต แห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจสังคม การเมืองกระแสโลกาภิวัตน์นี้จึงส่งผลให้ ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็น ระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนเพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การจัดการศึกษาเพื่อการยกระดับคุณภาพ การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะ ที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อสร้างและ

พัฒนา องค์การให้มีคุณภาพและเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการแรงงานที่มีความรู้ในวิชาแกนหลักและทักษะที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่ง DuBrin (1998) กล่าวว่า ผู้นำต้องมีความคิดความเข้าใจระดับสูงสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ได้ มีความคาดหวังและ สร้างโอกาสสำหรับอนาคต รวมถึงการมีความคิดเชิงปฏิวัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง กำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ให้กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ วิธรัตน์ เสือจอย (2564) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และเป็นผู้ที่แสดงออกในการพัฒนาองค์การในเชิงกลยุทธ์ มีการคาดการณ์และมีมุมมองระยะยาวเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม รวมทั้งเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้ องค์การสามารถพัฒนาอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ คือการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากร สนับสนุนให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดและนำไปสู่การพัฒนาและสร้างเป็นฐานความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่ง Senge (1990) กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่บุคลากรเรียนรู้ที่จะขยายขีดความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานตามความปรารถนาของพวกเขาเป็นองค์การที่มีสิ่งใหม่ๆ และมีการขยายขอบเขตของแบบแผนของการคิดที่จะให้ ความรู้เป็นองค์การที่มีการสร้างความใฝ่ฝันร่วมกันได้อย่างอิสระ และเป็นองค์การที่มีบุคลากรเรียนรู้วิธีที่จะ เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อินทรา อัมโภช (2565) ที่กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการอำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากร ทั้งสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องและขยายขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดผลงานที่สร้างสรรค์ในเรื่องขององค์ความรู้และผลงานใหม่ๆและจะส่งผลต่อการพัฒนาและการปฏิรูปสถานศึกษาเพื่อให้สามารถปรับตัวและเท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมนอกสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอห่มเกล้าจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในอำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 โรงเรียน จากข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566 – 2570 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2566) จึงได้กำหนดองค์ประกอบของเป้าหมายเพื่อพัฒนาไปทิศทางที่สอดคล้องไว้ 4 ข้อดังนี้ 1. ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย 2. สร้างการรับรู้จากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการระดมทุนและการสนับสนุนเพื่อการ ศึกษา3.สถานศึกษาเอกชนสามารถพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสนองตอบความต้องการของผู้เรียนภายใต้การกำกับของรัฐ4.สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการกำกับ ติดตามประเมินผล การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเอกชน คือ นักเรียนคุณภาพ ครูผู้สอนมีคุณภาพ ผู้บริหารมีคุณภาพและโรงเรียนมีคุณภาพ จากข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566 – 2570 ข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมและพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

จากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นปัจจัยในการกำหนดทิศทางการบริหารและขับเคลื่อนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จนนำไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบูรณวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุภาพพิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนนราธิปไตยพิทยาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 83 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 3 คน และครูผู้สอนจำนวน 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบูรณวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุภาพพิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนนราธิปไตยพิทยาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 70 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 3 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนจำนวน 67 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie R. V. & Morgan, 1970 อ้างอิงใน สลธิพร เขาวนชัย, 2561) และวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้น ตามโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มุ่งสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่งและ ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ผู้วิจัยได้ใช้การสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ผู้วิจัยได้ใช้การสังเคราะห์องค์ประกอบของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จากนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework)

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านบริการของ Google Form ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลพร้อมกับ QR Code แบบสอบถาม ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูล

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการได้มาซึ่งข้อมูล ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ความถี่และร้อยละ

5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

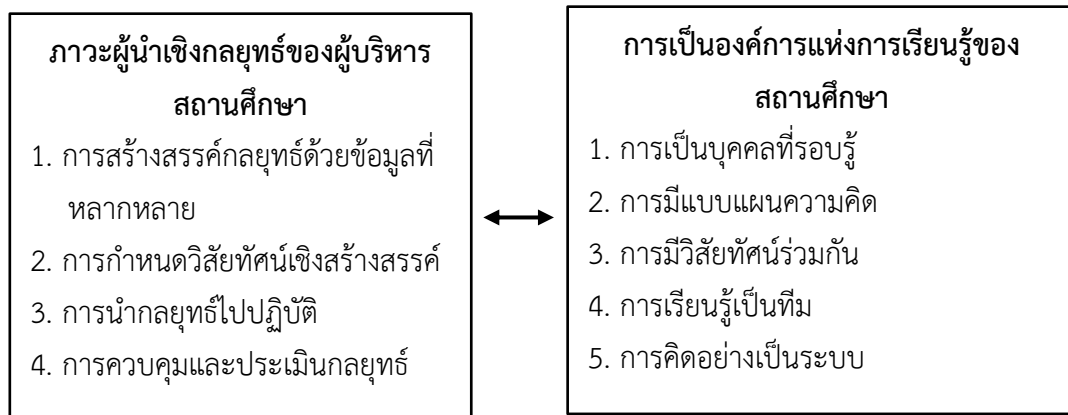
5.4 นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายของ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือ พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกในการพัฒนาองค์กรในเชิงกลยุทธ์ มีการคาดการณ์และมีมุมมองระยะยาวเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรสามารถพัฒนาอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน (วิรัตน์รัตน์ เสือจอย, 2564)

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือ การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการเอื้ออำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทั้งสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ขยายขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดผลงานที่สร้างสรรค์ในเรื่องขององค์ความรู้และผลงานใหม่ ๆ (นางสาวอินทรา อามโฆษ, 2565)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการควบคุมการประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.40$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.30$)

2. ผลการศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{X} = 4.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.27$)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ($X_{รวม}$) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง ($r_{xy} = 0.720$) (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายคู่

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X)	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Y)					
	การเป็น บุคคลที่ รอบรู้ (Y ₁)	การมีแบบแผนความคิด (Y ₂)	การมีวิสัยทัศน์ ร่วมกัน (Y ₃)	การเรียนรู้เป็นทีม (Y ₄)	การคิด อย่างเป็น ระบบ (Y ₅)	การเป็น องค์การ แห่งการ เรียนรู้ในภาพรวม (Y _{รวม})
การสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลาย (X ₁)	0.517**	0.470**	0.407*	0.599**	0.454**	0.567**
การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ (X ₂)	0.584**	0.610**	0.370*	0.514**	0.452**	0.567**
การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X ₃)	0.633**	0.645**	0.506**	0.607**	0.546**	0.567**
การควบคุม ประเมินกลยุทธ์ (X ₄)	0.576**	0.717**	0.565**	0.741**	0.610**	0.567**
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม (X _{รวม})	0.643**	0.689**	0.526**	0.699**	0.584**	0.720**

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บริบทสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการเปลี่ยนแปลงหลายมิติทั้งในด้านปัจจัยภายใน เช่น การการคงอยู่ของครูในสถานศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน และในด้านปัจจัยภายนอกสถานศึกษา เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม รายได้ ผู้ปกครอง ทำให้การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกสถานศึกษามีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ยากต่อการกำหนดกลยุทธ์ จึงอาจส่งผลให้ผู้บริหารยังคงใช้กลยุทธ์เดิมในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Dubrin (1998 อ้างอิงใน วิรินทร์รัตน์ เสือจอย 2564) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลายไว้ว่า การกำหนดกลยุทธ์แบบประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน วางแผน เกี่ยวกับการกิจ ทิศทาง เป้าหมาย ยุทธศาสตร์สถานศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบทางบวกและทางลบต่อการดำเนินงาน จากนั้นสรุปและเลือกกลยุทธ์ที่จะพัฒนาองค์กร ประเมินผลการดำเนินงาน โดยผู้นำหรือผู้บริหารจะมุ่งเน้นการแสดงความคิดเห็นปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายๆฝ่ายตามหลักการมีส่วนร่วมของทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สกิตพร เขาวนชัย (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ผลการวิจัยพบว่า แต่ว่าผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวมอยู่ระดับมากเช่นเดียวกัน

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีแบบแผนความคิด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารขาดการสื่อสารกระบวนการทำงานที่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนไม่สอดคล้องกัน ผู้บริหารจึงยึดกระบวนการในการปฏิบัติงานแบบเดิมที่เคยประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ Senge (1990 อ้างอิงใน วันชนก อาจปรุ 2564) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการมีแบบแผนความคิดไว้ว่า แบบแผนความคิดเป็นความคิดความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อหน่วยงาน บุคคลรับรู้และเข้าใจที่ทำแบบองค์รวม สามารถเชื่อมตำแหน่งที่ตนอยู่กับภาพรวมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อินทรา อัมโภช (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิธใหม่โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์กับการเรียนรู้เป็นทีม ทั้งนี้เนื่องการเรียนรู้เป็นทีมมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษา สถานศึกษาจะพัฒนาไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนที่สนับสนุนส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีม ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับฟังเหตุผลและเห็นคุณค่าในความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ใช้ทักษะการฟังและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับวิยะดา เจริญรัมย์ (2566) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 เพราะหาว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.824

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่อันเป็นผลมาจากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์กับการเรียนรู้เป็นทีม เป็นผลมาจากการเรียนรู้เป็นทีมมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสถานศึกษาจะพัฒนาไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารในการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เพื่อกำกับติดตาม ขับเคลื่อนการดำเนินการให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยเน้นการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความรู้ อาศัยหลักการมีส่วนร่วมของทุกคนในสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการควบคุมการประเมินกลยุทธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างสรรคกลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลาย

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีแบบแผนความคิด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ($X_{รวม}$) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอำเภอห่มเกล้าจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง ($r_{XY} = 0.720$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยข้อมูลที่หลากหลาย มีการกำหนดกลยุทธ์แบบประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน วางแผนเกี่ยวกับภารกิจ ทิศทาง เป้าหมายยุทธศาสตร์สถานศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อทางบวกและทางลบต่อการดำเนินงาน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนในการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการ มีทัศนคติที่ดี มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คิดทบทวนสถานการณ์ต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์งานได้อย่างชัดเจน พร้อมที่จะเรียนรู้วิธีการ แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรีวงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วันชนก อัจจุ. (2564). *แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคกลาง*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- วิยะดา เจียวรัมย์. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สถิพร เขาวนชัย. (2561). *เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- _____. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายเร่งด่วน (Quick win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566-2570*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อินทรา อัมโมช (2565). *การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถิใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

Guidelines for Participative Management of School Administrators Under The Office of Non-Formal and Informal Education Kalasin Province

Rattanarom Poopang^{1*} and Phrakhru Chairatanakorn¹

¹ Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: rattanarompoopang@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to study the Guidelines for the Participatory management of school administrators, (2) to compare the Guidelines for the Participatory management of school administrators, classified by education qualification, position, and work experience, and (3) to study recommendations for the Participatory management of school administrators. The sample group consisted of 214 administrators, teachers and educational personnel. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation t-test and one-way analysis of variance statistics F-test (One-Way ANOVA). The results showed that: Participatory administrative conditions of school administrators under the Office of Non-formal Education and Informal Education Kalasin overall, were at a high level. Comparison of participatory management of school administrators, classified by educational qualification, overall and aspect was no difference division. Classified by position, work experience overall, they were significantly different at the .05 level. Recommendations for Guidelines for the participatory management of school administrators under the Office of Non-formal Education and Informal Education Kalasin Province found that (1) Decentralization and decision-making Educational institutions should hold meetings to find solutions by taking problems occurring in the organization into planning. Decide together to find the best solution. (2) trust, Educational institution administrators should trust the decisions of their subordinates. (3) participating in setting objectives and jointly taking responsibility for implementation Personnel should participate in setting policies and agreements for working together. (4) independence to take responsibility and be able to take care of oneself, Educational institution administrators should provide independence in thinking, making decisions, and carrying out the operations for which they are responsible. 5) the relationship between each other and a sense of belonging to the agency together, Educational institution administrators should create an atmosphere for working in a friendly manner. (6) providing accurate, complete, and up-to-date information to everyone involved in decision-making, Educational institution administrators should provide information to those involved in order to create correct understanding.

Keywords: Guidelines, Participatory Management, School Administrators

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

รัตนารมย์ ภูแปง^{1*} และ พระครูชัยรัตนาร¹

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: rattanaarompooopang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และ (3) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า (1) ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อแนวทางแก้ปัญหาโดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรมาวางแผน ร่วมกันตัดสินใจเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด (2) ด้านความไว้วางใจกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความไว้วางใจในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา (3) ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน (4) ด้านมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ (5) ด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร (6) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้อง

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษา ช่วยระดมทรัพยากรบุคคล ผู้ที่อาศัยในชุมชนให้ได้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์จากการดำเนินชีวิต ใช่วิธีความรู้ที่มี ความรอบรู้ ความชำนาญในอาชีพ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาและเชิดชูยกย่องผู้ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในชุมชน จึงสอดคล้องกับ กระบวนการและแผนพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์แผนพัฒนา พร้อมกระบวนการในการพัฒนารวมทั้งสภาพแวดล้อมของสังคม หรือชุมชนเพื่อเป็นพื้นฐานและรากฐานในการพัฒนาคน พัฒนาบุคคลและสร้างสังคมให้น่าอยู่ มีคุณธรรม มีภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมเล็กไปจนถึงสังคมใหญ่ ในการบริหารจัดการศึกษา การ

เรียนรู้ และการสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษา และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ก็ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายใต้กฎกติกาการแข่งขันอย่างเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนที่สำคัญในการยกระดับการศึกษา และการพัฒนาประเทศในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่มีทั้งบุคคลและการศึกษาที่พัฒนาแล้ว ใช้การขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น และนวัตกรรมอนาคตในอีก 20 ปีข้างหน้าที่กำลังจะมาถึง ดังนั้น ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการวางแผน และวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยสิ่งที่จำเป็นต้องเจาะจงมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติทุกๆด้าน รวมระยะเวลาทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเก่งและมีคุณภาพ มีความสุข มีความพร้อมขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2561) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น ครุมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีองค์ความรู้และมีความเป็นมืออาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนแก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ด้านบุคลากรระบบการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้มีการการพัฒนาบุคลากรทุกระดับทุกประเภทให้มีสมรรถนะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนและระหว่างการทำงานตำแหน่งเพื่อให้มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง ให้ตรงกับสายงานความชำนาญ และความต้องการของบุคลากรสามารถปฏิบัติงานและบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ข้าราชการในสังกัดพัฒนาตนเอง เพื่อร่วมยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาสมรรถนะและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรรวมทั้งภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในทุกระดับ โดยจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง อาทิ การแข่งขันกีฬา การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารโดยให้บุคคลในองค์กร หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ การตัดสินใจใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญ ในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงานมีความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง และกระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวาง และเกิดการยอมรับได้เป็นหลักการของการบริหารงานที่มีผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้ ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและจัดปัญหาความขัดแย้ง (นันทกิตติ แก้วกล้า, 2553) ดังนั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานทำให้บรรลุเป้าหมายการปฏิบัติงานในองค์กร สร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยกัน สร้างหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระดมความคิด และอภิปรายร่วมกัน เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ เสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการทำงานร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความมั่นใจ และความรักผูกพันในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลที่ดี

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อเป็นกรอบทิศทางและเครื่องมือในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน ในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดย สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ หรือมีส่วนร่วมในการศึกษานั้น เป็นเรื่องที่ดีที่จะช่วยกันบริหาร ร่วมกันพัฒนา หรือร่วมกันแก้ปัญหา แต่ส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทุกฝ่ายทุกองค์กรที่จะร่วมกันในการพัฒนา และร่วมผลักดันภารกิจงานต่าง ๆ ให้สำเร็จนั้นยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งอาจเกิดจากความไม่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงานและขาด

ความรู้ ความเข้าใจ ในภารกิจความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทำให้การดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอไม่ครอบคลุม ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมยังมีน้อย ขาดความสนใจ ซึ่งพบว่ายังมีปัญหา อุปสรรค ที่จำเป็นต้องร่วมกันแก้ไขก็คือ บุคลากรของ กศน. บางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในภารกิจร่วมมือซึ่งกันและกัน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติในเรื่องระเบียบ กฎหมาย วิธีการดำเนินงาน งบประมาณ โดยมีภาระกิจการดำเนินงานด้านบุคลากรระบบบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรรวมทั้งภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในทุกระดับ โดยจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง อาทิ การแข่งขันกีฬา การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

จากผลสำคัญดังกล่าวเบื้องต้น แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่รวดเร็ว พลิกผัน และคาดไม่ถึง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 18 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ค่าความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

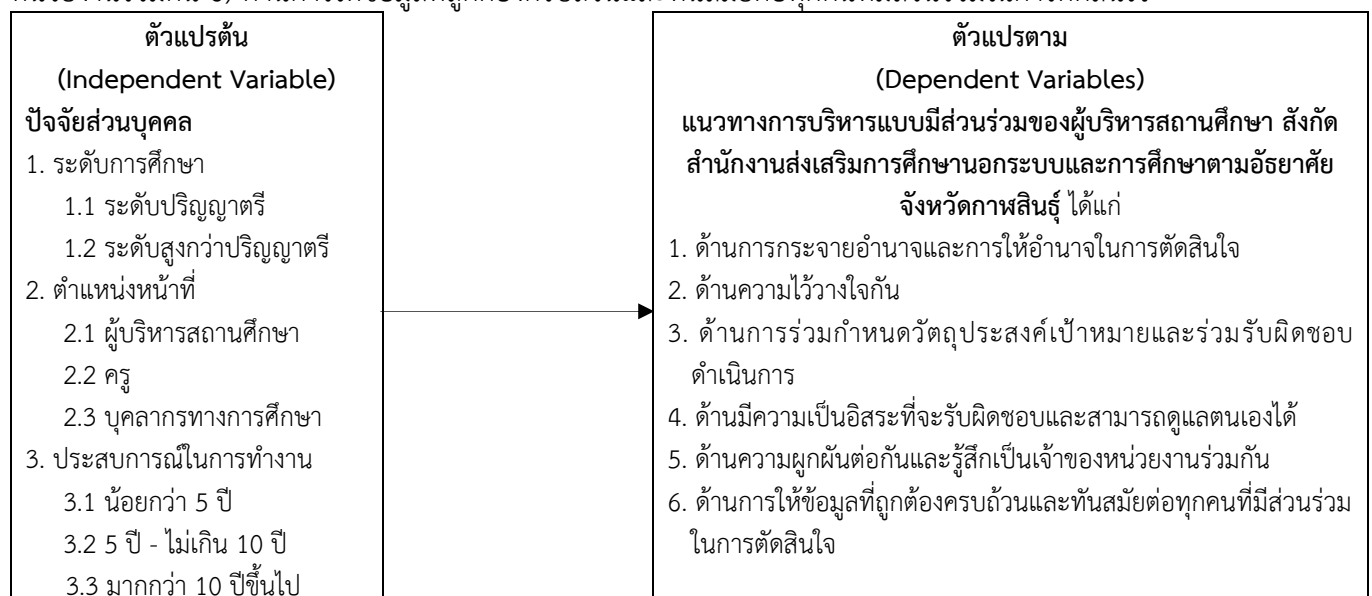
ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน QR Code ในโปรแกรม Google Form ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสองกลุ่ม ใช้ t-test (Independent Sample) สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสามกลุ่มใช้ F-test (One Way ANOVA)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดด้านตัวแปร เพื่อดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตัวแปร เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้นและตัวแปรตาม จากการศึกษานวนคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ 4 ท่าน ได้แก่ ไดแก สวอนสเบิร์ก (Swanaburg, 1996) ไลเคิร์ท (Likert, 1961) ไบรย์แมน (Bryman, 1986) ดวงแก้ว กอแก้ว (2543) ได้สรุปกรอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ 2) ด้านความไว้วางใจกัน 3) ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ 4) ด้านมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ 5) ด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน 6) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.78) เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.72) ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.78) การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.77) การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.80) และมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.83) ความไว้วางใจกัน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.81) พิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานให้ความสำคัญกับงานที่ได้รับมอบหมายหรือภาระงานที่รับผิดชอบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้อำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้ร่วมงานในขอบข่ายภาระงานที่รับผิดชอบ

2) ด้านความไว้วางใจกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความไว้วางใจกันระหว่าง เพื่อนร่วมงานเป็นบรรยากาศที่อบอุ่นในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มอบหมายงานที่สำคัญ ๆ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ

3) ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันตั้งเป้าหมายและปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินการสามารถจัดความขัดแย้งในสถานศึกษาได้เนื่องจากทุกคนมีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน

4) ด้านมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการคิดงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการดำเนินงานที่ตนเองรับผิดชอบ

5) ด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงานมีความรัก ความผูกพัน และรักษาผลประโยชน์ให้กับสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงานกำหนดเป้าหมายร่วมกันทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

6) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงาน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วน ทันสมัยทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงาน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วนทันสมัยทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า (1) ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อแนวทางแก้ปัญหาโดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรมาวางแผน ร่วมกันตัดสินใจเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด (2) ด้านความไว้วางใจกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความไว้วางใจในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา (3) ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน (4) ด้านมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ (5) ด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร (6) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

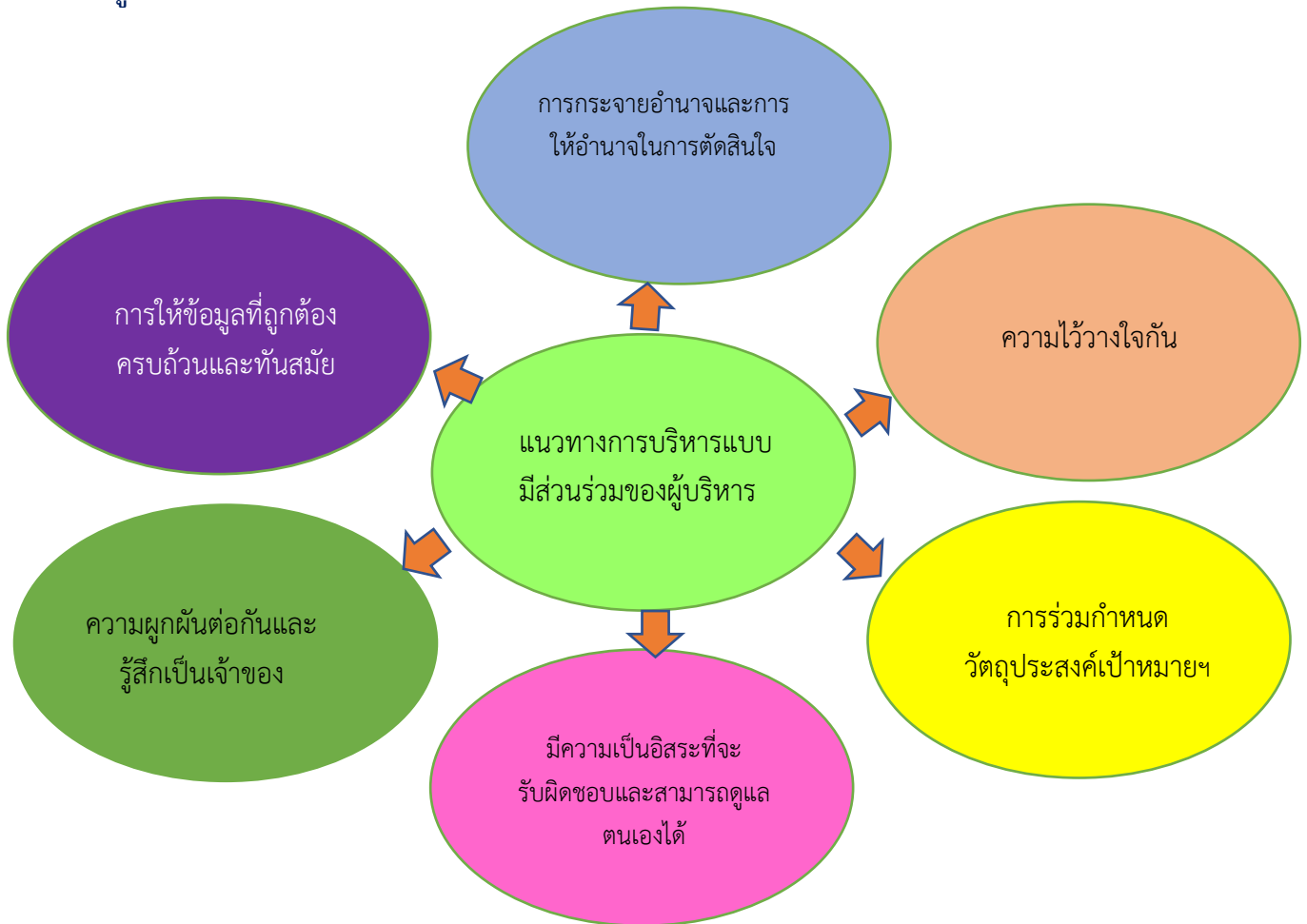
ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากรในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานที่ทำให้บรรลุเป้าหมายการปฏิบัติงานในองค์กร สร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยกัน สร้างหลัก ธรรมาภิบาล พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระดมความคิด และอภิปรายร่วมกัน เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการทำงานร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความมั่นใจ และความรักผูกพันในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศรุต เพ็ชรสีมวง (2564) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ตามลำดับ ซึ่งผลสรุปงานวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบุคลากรในสังกัดที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันทำให้ความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบุคลากรในสังกัดที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันทำให้ความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่

แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ในแต่ละด้านได้ดังนี้ 1) ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ 2) ด้านความไว้วางใจกัน 3) ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ 4) ด้านมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ 5) ด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน 6) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สรุปผลการวิจัย

ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า(1) ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อแนวทางแก้ปัญหาโดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรมาวางแผน ร่วมกันตัดสินใจเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด (2) ด้านความไว้วางใจกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความไว้วางใจในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา (3) ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน (4) ด้านมีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ (5) ด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร (6) ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดมีความรักความผูกพันกันในองค์กรและรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน

1.3 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรกำหนดนโยบายการสนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และร่วมรับผิดชอบดำเนินการในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ ข้อมูลข่าวสารจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจ ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดมีความรักความผูกพันกันในองค์กรและรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน มุ่งมั่นพัฒนาทักษะงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ แนะนำให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบร่วมกัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และร่วมรับผิดชอบดำเนินการในองค์กร รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ปรับปรุงพัฒนาเพื่อกำหนดทิศทางการทำงานเดียวกัน และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ควบคุม กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษา แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ เพื่อได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

3.4 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษา แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความไว้วางใจกัน อยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565). กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- นันทกิตติ แก้วกล้า. (2553). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- วิศรุต เพ็ชรสีมวง. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรื่อง นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. สืบค้น 27 กันยายน 2566. จาก <https://moe360.blog/2022/06/16/policy-and-operational-focus-nfe/>.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561–2580). สืบค้น 27 กันยายน 2566. จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

An Appropriate Educational Formal for Generation Alpha

Kamonchanok Naksut¹ Krittiyagran Kongnun¹ Kritsanapong Thongkham¹ Kanteetats Srijaiwong^{1*}
 Chanasorn Masuk¹ and Sathiraporn Chaowachai²

¹ Student of Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

² Assistant Professor of Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: kanteetats@outlook.com

ABSTRACT

This article aims to present information about Generation Alpha, or children born between 2010 and 2025. Behavioral issues among Generation Alpha include lack of communication, flexibility, ethics, patience, mindfulness, and dedication to work. Moreover, it may lead to easy job boredom, lack of problem-solving skills, difficulties in teamwork with others, lack of responsibility, and suitable educational approaches for Generation Alpha include: Competency-based Education (CBE) utilizing knowledge and skills to develop abilities in work and problem-solving. Outcome-based Education (OBE) focuses on designing learning to help learners understand and apply it in their careers. It emphasizes outcomes to allow learners to learn based on interest, talent, and ability. The roles of managers and teachers are to be aware, have a broad vision, and select appropriate educational methods for Generation Alpha based on the context of the academic institution and learners to prepare the quality of Thai society for the future to be accepted.

Keywords: Educational Format, Appropriate Educational Management, Generation Alpha

รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเอเรชั่นอัลฟ่า

กมลชนก นาคสุทธิ¹ กฤติญากาญจน์ คงนุ่น¹ กฤษณพงศ์ ทองคำ¹ กันต์ธีรทัต ศรีใจวงศ์^{1*} ขนสรณ์ มาสุข¹
และ สธิพร เขาวนชัย^{1*}

¹ นิติศาสตราวุฒิชัยการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประเทศไทย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: kanteetata@outlook.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสาระเกี่ยวกับเจนเอเรชั่นอัลฟ่าหรือเด็กที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2553-2568 หรือ ค.ศ.2010-2025 ปัญหาด้านพฤติกรรมของเจนเอเรชั่นอัลฟ่าพบว่า ขาดการสื่อสารและความยืดหยุ่น ขาดคุณธรรม ขาดความอดทน ขาดสมาธิ และขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน นอกจากนี้ยังอาจทำให้เกิดความเบื่องานง่าย ขาดทักษะในการแก้ไขปัญหา และส่งผลให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นมีปัญหา ขาดความรับผิดชอบ และรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเอเรชั่นอัลฟ่า คือ 1) การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-based Education: CBE) ใช้ความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานและการแก้ปัญหา 2) การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based Education: OBE) ออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในอาชีพ โดยการเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวไปตามความสามารถของตน โดยผู้บริหารและครูมีบทบาทคือ ตระหนักรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเลือกรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเอเรชั่นอัลฟ่าตามบริบทของสถานศึกษา และผู้เรียนเพื่อเตรียมคุณภาพของสังคมไทยในอนาคตให้เป็นที่ยอมรับ

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการศึกษา, การจัดการศึกษาที่เหมาะสม, เจนเอเรชั่นอัลฟ่า

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญ ไว้ดังนี้ 1)สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานที่บูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสานต่อความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ 2)สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา 3)ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา เพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” หรือ Transforming Education to Fit in the Digital Era (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ซึ่งร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) เป็นช่วงที่ตรงกับที่เจนเอเรชั่นอัลฟ่าเกิด คือช่วง พ.ศ. 2553 – 2568 ซึ่งบุคคลที่เกิดในเจนเอเรชั่นอัลฟ่าจะเป็นเด็กยุคใหม่ที่เกิดมาพร้อมกับโลกดิจิทัล ใช้ชีวิตอยู่กับโลกออนไลน์ และโซเชียลมีเดีย เรียนรู้เร็วปรับตัวเก่ง แต่มีแนวโน้มที่จะมีความอดทนต่ำ สมาธิสั้น และเป็นตัวของตัวเองสูง ในสภาวะที่สังคมและรูปแบบการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

รูปแบบของการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของคนเจนเนอเรชันอัลฟ่า การศึกษาจะมีความเป็นปัจเจกมากขึ้น คือมีความเฉพาะบุคคลและมีความเฉพาะทางโดยพวกเขาสามารถที่จะศึกษาหาความรู้ได้จากโลกออนไลน์ตามความสนใจ ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้แค่ในห้องเรียน เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การทำงาน การเรียนรู้และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในฐานะผู้บริหารและครูจะต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเนอเรชันอัลฟ่า เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยและโลกในอนาคต บทความนี้มุ่งเสนอสาระเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเนอเรชันอัลฟ่า รายละเอียดของสารดังต่อไปนี้

เจนเนอเรชันอัลฟ่า

การศึกษาเกี่ยวกับ Generation สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาได้ เนื่องจากแต่ละ Generation มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ชีวิต ความคาดหวัง และวิธีการเรียนรู้ การเข้าใจความแตกต่างเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารด้านการศึกษาและครูสามารถออกแบบหลักสูตรและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละยุคได้ดียิ่งขึ้น

1. แนวคิดเจนเนอเรชัน

Generation หมายถึง ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ ซึ่งหมายถึง ช่วงเวลาเฉลี่ยของการมีลูกคนแรกของคุณแม่ กับการมีลูกคนแรกของลูก สามารถจัดแบ่งกลุ่มผู้บริโภคมออกเป็นรุ่นต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้เป็น 8 generation ดังนี้ สุริยเดว ทรีปาตี (2560)

1.1 ยุคเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) หมายถึงคนที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2488 – 2507 กลุ่มเบบี้บูม หรือที่เรียกกันว่า เจนบี ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง ประชากรหลังสงครามของแต่ละประเทศก็หันมาเร่งฟื้นฟูประเทศให้กลับมาเข้มแข็งแต่ขาดกำลังคน คนในยุคนี้จึงมีค่านิยมที่จะต้องมียูทิลิตี้หลาย ๆ คนเพื่อสร้างแรงงานขึ้นมาพัฒนาประเทศชาติคนในยุคนี้อยู่กันอย่างลำบาก จึงอดทนกับความลำบากได้ดี มีชีวิตเพื่อการทำงาน เคารพกฎเกณฑ์ กติกา มีความอดทนสูง มุ่งเทกับการทำงานและองค์กรมาก เครื่องคิดในขนบธรรมเนียมประเพณี

1.2 เจนเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) หมายถึงคนที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508 – 2523 หลังจากยุคเบบี้บูมเมอร์ ปัญหาที่ตามมาคือ จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น แต่ทรัพยากรที่มีอยู่ในโลกมีจำกัด เกิดเป็นยุค “เจนเนอเรชัน เอ็กซ์” (Generation X) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “เจนเอ็กซ์” คนยุคนี้ เกิดมาพร้อมในยุคที่โลกมั่งคั่งแล้ว ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย เติบโตมากับการพัฒนาเทคโนโลยีหลายด้าน ปัจจุบันเป็นคนวัยทำงาน มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปแล้ว เป็นรุ่นที่ชอบอะไรง่าย ๆ ไม่ต้องเป็นทางการ ให้ความสำคัญกับเรื่องความสมดุลระหว่างงานกับครอบครัว ทำงานแบบรู้ทุกอย่างทำทุกสิ่งได้เพียงลำพัง ไม่พึ่งพาใคร เป็นตัวของตัวเองสูง อยากเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1.3 เจนเนอเรชันวาย (Generation Y) หมายถึงคนที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2524 – 2537 เมื่อเวลาผ่านไป สิ่งที่อยู่รอบตัวเราก็ก้าวไกลไปไกล มาสู่ยุคที่เทคโนโลยียิ่งอำนวยความสะดวกสบายยิ่งขึ้นไปอีก จนพลเมืองของโลกมีคุณลักษณะเปลี่ยนไปอีกครั้ง สู่ยุคของ เจนเนอเรชัน วาย (Generation Y) ที่พร้อมจะก่อหนี้ผูกพันง่ายขึ้น รักความสบายมากขึ้น ไม่ได้ต้องการเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลงเหมือนคนยุคก่อน

1.4 เจนเนอเรชันซี (Generation Z) หมายถึงคนที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2538 – 2552 จนกระทั่งถึงยุคของเจนเนอเรชันซี (Generation Z) หรือเจนซี ซึ่งเป็นคำนิยามล่าสุดของคนรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน เทียบอายุแล้วก็คือวัยของเด็ก ๆ นั่นเอง เด็ก ๆ กลุ่มเจนซีนี้จะเติบโตมาโดยได้เห็นว่าทุกสิ่งเป็นเทคโนโลยีที่ใช้งานง่าย เด็กกลุ่มนี้ได้รับการเลี้ยงดูจากคนอื่นมากกว่าพ่อแม่ของตัวเองเด็กกลุ่มนี้มีสิ่งที่คนรุ่นก่อนหน้าไม่มี นั่นคือสังคมกลางอากาศ ซึ่งเป็นโลกไร้พรมแดน ค้นหาสิ่งต่าง ๆ ผ่านโลกออนไลน์ได้จนทำให้มีความเป็นปัจเจกหรือความเป็นตัวของตัวเองมาก จนพวกเขาไม่จำเป็นต้องสื่อสารกับคนอื่นแบบพบมิตัวตนสัมผัสได้ แต่สื่อสารผ่านออนไลน์ที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาสถานที่ จนเกิดคำใหม่ ที่เรียกว่า นาโนเชกเกิลคัลเจอร์ หรือวัฒนธรรมที่เกิดผ่านกระแสที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแค่ชั่วพริบตา

1.5 เจเนอเรชันอัลฟา (Generation Alfa) หมายถึงคนที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2553 – 2568 เจเนอเรชันอัลฟา คือ กลุ่มที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลอยู่กับเทคโนโลยีมากกว่าบ้าน วัด โรงเรียน ไม่เหมือนเด็กสมัยก่อน จึงมีปัญหาเรื่องปฏิสัมพันธ์ทั้ง พ่อแม่และชุมชน มีปัญหาทักษะการสื่อสาร ที่ทำให้เป็นเด็กไม่มีน้ำใจ ไม่รู้จักความเอื้ออาทร และถูกโลกโซเชียลมีเดียสร้าง ปัญหาให้กับชีวิตได้ เด็กกลุ่มนี้หากไม่ได้รับการพัฒนาอะไรเลย เขาจะอยู่ตัวคนเดียวมากขึ้นและอยู่ได้เสียด้วยความผูกพันกับ องค์การและถิ่นฐานเดิมไม่มี ฉะนั้นเขาไม่จำเป็นต้องอยู่ประเทศไทยก็ได้ รากเหง้าวัฒนธรรมตัวเองอาจไม่รู้จกด้วยซ้ำไป ทักษะ การสื่อสารก็ไม่มี กลายเป็นโลกแห่งดิจิทัลเทคโนโลยีหมด อาการน่าเป็นห่วงอย่างรุนแรง เพราะพวกเขาจะโตมาโดยใช้ อารมณ์เพียงอย่างเดียวในการดำรงชีวิต นี่เป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่ของทุกประเทศกำลังจะเผชิญในอนาคตบทความนี้มุ่งนำเสนอ สารเกี่ยวกับเจเนอเรชันแอลฟา แต่เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนในการแบ่งเจเนอเรชัน จึงขอนำเสนอ ภาพรวมของเจเนอเรชันต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมของเจเนอเรชันต่าง ๆ

เจเนอเรชัน	ช่วงปีเกิด	อายุปัจจุบัน
เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomers)	เกิดระหว่าง พ.ศ. 2488 – 2507 (ค.ศ. 1945 - 1964)	60 - 80 ปี
เจเนอเรชันเอกซ์ (Generation X)	เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508 – 2523 (ค.ศ. 1965 - 1980)	45 - 59 ปี
เจเนอเรชันวาย (Generation Y)	เกิดระหว่าง พ.ศ. 2524 – 2537 (ค.ศ. 1981 - 1994)	30 - 44 ปี
เจเนอเรชันซี (Generation Z)	เกิดระหว่าง พ.ศ. 2538 – 2552 (ค.ศ. 1995 - 2009)	15 - 29 ปี
เจเนอเรชันอัลฟา (Generation Alpha)	เกิดระหว่าง พ.ศ. 2553 – 2568 (ค.ศ. 2010 - 2025)	0 - 14 ปี

จึงสรุปได้ว่า แนวคิดเจเนอเรชันทำให้เราเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนในแต่ละยุคสมัย ทั้งในเรื่องของ การใช้ชีวิต ค่านิยม และการทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ผู้ใหญ่ในสังคม ต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนและ พัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการและลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละยุคสมัย

2. ความหมายของเจเนอเรชันอัลฟา

พัชรภา ตันติสุขเวช (2557) ให้ความหมายว่า เจเนอเรชันอัลฟา (Generation Alpha) คือ คนที่เกิดในระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2568 หรือ ค.ศ.2010 – 2025 เจเนอเรชันอัลฟามีชื่อเรียกอีกหลายชื่อ เช่น google kids, the regeneration, generation hope, generation new age, the saviours, generation y-not, the new generation, the neo-conservatives, หรือ gen A เจเนอเรชัน อัลฟา คือ เด็กกลุ่มแรกหรือเจเนอเรชันแรกที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 คนในเจเนอเรชันนี้ส่วนใหญ่ เป็นลูกของเจเนอเรชันวายและเจเนอเรชันเอกซ์และเป็นรุ่นหลานของคนช่วงปลายของเบบี้บูมเมอร์

สุริยเดว ทรีปาตีและคณะ (2552) ให้ความหมายว่า เจเนอเรชันอัลฟา (Generation alpha) เกิดระหว่าง ค.ศ. 2010 - 2025 หรือ พ.ศ. 2553 - 2568 คนกลุ่มนี้เป็นเด็กยุคใหม่ที่เกิดมาพร้อมกับโลกดิจิทัล ใช้ชีวิตอยู่กับโลกออนไลน์และ โซเชียลมีเดีย เรียนรู้รวดเร็ว ค้นคว้ากับการเปลี่ยนแปลง นิยมความรวดเร็วทันใจ แต่มีแนวโน้มที่จะขาดความ สนใจ เบื่อง่าย มีความอดทนต่ำ สมาธิค่อนข้างสั้น พัฒนาการช้าลง ขาดทักษะการเคลื่อนไหว เป็นโรคอ้วน มี ค่านิยมที่ผิด เลียนแบบและ ซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีจากสื่อออนไลน์เป็นต้น

สุทธิ สุนทรานุรักษ์ (2566) ให้ความหมายว่า เจเนอเรชันอัลฟา คือ เด็กที่เกิดตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010-2025 เด็กกลุ่มนี้เติบโตพร้อมกับ Smart Phone และการปฏิวัติเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการระบาดใหญ่ของโควิด-19

Starfish Academy (2020) ให้ความหมายว่า เด็กในยุค Gen Alpha หรือ Alpha Generation คือเด็กที่เกิดในปี พ.ศ.2553-2566 หรือ ค.ศ. 2010-2025 เด็กกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมเทคโนโลยีโดยสมบูรณ์แบบ คือ มีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและมองเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน ไม่เหมือนกับเจนก่อน ๆ ที่อยู่ในช่วงการพัฒนาเทคโนโลยี จึงต้องปรับตัวกับโลกที่เปลี่ยนแปลงพอสมควร แต่เด็กเจนนี้สามารถค้นหาหรือเข้าถึงข้อมูลใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า "เจนเอเรชั่นอัลฟา" หมายถึงเด็กที่เกิดระหว่างปี 2553-2568 หรือ 2010-2025 มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น Google Kids หรือ Generation Hope พวกเขาเป็นเด็กที่เติบโตพร้อมกับเทคโนโลยี ใช้ชีวิตอยู่ในโลกออนไลน์และโซเชียลมีเดีย มีลักษณะเช่นเปื่อง่าย ขาดความสนใจ มีความอดทนต่ำ และมีความเป็นโรคอ้วน สามารถเข้าถึงข้อมูลใหม่ได้ตลอดเวลา

3. ลักษณะสำคัญของเจนเอเรชั่นอัลฟา

บุคลิกลักษณะที่สำคัญของคนในเจนเอเรชั่นนี้ ได้แก่ ได้รับการคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าบุคคลในยุคเจนเอเรชั่นอื่นเช่น ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีอย่างทันการณ์ (Technology Literacy) ต่าง ๆ ได้มากกว่า ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี ยึดติดกับวัตถุนิยม (materialistic) มากกว่าคนในยุคที่ผ่านมา อายุขัย (life expectancy) เฉลี่ยมีอายุยืนยาวมากขึ้น โดยในปี ค.ศ. 2020 หรือ พ.ศ. 2563 มีการคาดการณ์ว่าอายุขัยเฉลี่ยของบุคคลจะอยู่ที่ 84 ปี และอายุขัยเฉลี่ยของคนเอเชียจะมากกว่าคนออสเตรเลีย เช่น ค่าเฉลี่ยอายุกลางของคนออสเตรเลียเท่ากับ 40 ปี ในขณะที่ญี่ปุ่นเท่ากับ 48 ปี และจีนเท่ากับ 37 ปีตามลำดับ และในปีค.ศ. 2050 อายุขัยเฉลี่ยของบุคคลจะอยู่ที่ 90 ปี (Matthew, 2013) ซึ่งท่ามกลางสังคมในยุคดิจิทัลมีการสื่อสารที่ไร้พรมแดนบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้คนในเจนเอเรชั่นอัลฟามีความเป็นตัวของตัวเองสูงมาก การเติบโตขึ้นมานบนฐานทางความคิดที่เห็นประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ท่ามกลางสังคมมีการแข่งขันสูง โดย สุริยเดว ทรีปาตี (2562) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเจนเอเรชั่นอัลฟาดังนี้

1) เด็กในยุคดิจิทัลมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคม แต่ด้วยขาดการร่วมทุกข์ ร่วมสุขระหว่างชีวิตต่อชีวิตด้วยกัน และขาดการบูรณาการประสาทสัมผัสผ่านอายตนะทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ จึงอาจมีผลให้ขาดความเอื้ออาทรและขาดปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม

2) เด็กในยุคดิจิทัลมีทักษะในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว และหลากหลายอย่างไร้พรมแดนภายใน ชั่วโมงเดียวส่งผลให้เด็กฉลาดในข้อมูลมากขึ้นแต่ขณะเดียวกันก็เสี่ยงต่อการบริโภคข้อมูลแบบไม่ยั้งคิดขาดการไตร่ตรองและกฎกติกา วิจารณ์ญาณในการเข้าถึงรวมทั้งการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ทำให้หลงเชื่อได้อย่างง่ายดาย

3) เด็กในยุคดิจิทัลพัฒนาตนเองด้วยเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ ที่ต้องเข้าโรงเรียน เรียนกับครู และมีกฎระเบียบมากมาย เด็กในยุคนี้จึงอาจขาดวินัยทั้งต่อตนเองและต่อสังคม รักความเป็นอิสระ

4) เด็กในยุคดิจิทัลอยู่กับเทคโนโลยีมาก ไม่มีโอกาสแม้แต่การทำงานบ้านซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

5) เด็กในยุคดิจิทัลรักความสะดวกสบาย ขาดพื้นที่ฝึกหัดความยากลำบากขั้นพื้นฐานในชีวิตทำให้ขาดพลัง อดทนและทักษะในการรู้จักการรอคอย

6) เด็กในยุคนี้ทักษะในการควบคุมอารมณ์ตนเองจึงอ่อนแอ

นอกจากนี้เจนเอเรชั่นอัลฟามีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ ซึ่งแตกต่างจากคน ในเจนเอเรชั่นอื่น โดย ชันนภรณ์ อาร์กุล (2562) ได้จำแนกไว้ 5 ประการ ได้แก่

1) นิยมการเป็นนายตนเอง ไม่ชอบเป็นลูกน้องใคร กล่าวได้ว่า เจนเอเรชั่นอัลฟานั้นมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการสูง (Entrepreneurial Skills) เพราะมีความสามารถในการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต คาดการณ์ว่าเจนเอเรชั่นอัลฟาจะมีช่วงระยะเวลาในการทำงาน ยาวนานกว่าทุกเจนเอเรชั่นแต่อาจเปลี่ยนอาชีพบ่อย เจนเอเรชั่นอัลฟาอาจเริ่มต้นทำธุรกิจของตนเองได้ตั้งแต่อายุไม่ถึง 10 ขวบ และมีโอกาสในการสร้างชื่อเสียงและเครือข่ายทางธุรกิจได้มากกว่าเจนเอเรชั่นที่ผ่านมา

2) ชอบท่องโลกกว้างผ่านการใช้ สมาร์ทโฟน (Smart Phone) กล่าวได้ว่า เจนเอเรชั่นอัลฟามีความสามารถในการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีได้ดี เจนเอเรชั่นอัลฟาส่วนใหญ่สามารถใช้โทรศัพท์มือถือแบบ (Smart Phone) และ

อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น แล็ปท็อป (laptop) แท็บเล็ต (tablet) ได้ตั้งแต่วัยเยาว์เข้าสู่วัยรุ่น แต่ส่วนใหญ่นิยมใช้โทรศัพท์มากกว่าอุปกรณ์อื่น สมาร์ทโฟน (Smart Phone) จึงเป็นเหมือนเพื่อนสนิทที่สำคัญของคนในเจนเนอเรชันนี้

3) ขอบการซื้อของผ่านช่องทางออนไลน์และขาดปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง กล่าวได้ว่า เจเนอเรชันอัลฟานิยมการซื้อของออนไลน์มากกว่าทุกเจนเนอเรชันที่ผ่านมา แต่ในขณะเดียวกันก็ขาดทักษะทางสังคม ทักษะการติดต่อสื่อสารกับบุคคลรอบข้างมากกว่าคนทุกเจนเนอเรชันที่ผ่านมา เช่นกัน ดังนั้นเจนเนอเรชันอัลฟาจึงมีโอกาสที่จะรู้สึกโดดเดี่ยวได้มากถึงแม้จะสามารถติดต่อสื่อสาร กับคนอื่นได้ตลอดเวลาก็ตาม

4) มีอำนาจเหนือคนรุ่นพ่อแม่ กล่าวได้ว่า เด็กเจนเนอเรชันอัลฟาอาจมีอิทธิพลเหนือพ่อแม่รุ่นเจนเนอเรชันเอกซ์และเจนเนอเรชันวาย ทั้งนี้เพราะเจนเนอเรชันอัลฟาจะเกิดจากพ่อแม่รุ่นเจนเนอเรชันเอกซ์และวาย ที่มีความพร้อมในทุกด้านของชีวิตแล้วจึงตัดสินใจแต่งงานมีครอบครัวและมีลูกเมื่อตนเองพร้อมทั้งในด้านฐานะและหน้าที่การงาน ดังนั้นลูกซึ่งเป็นเจนเนอเรชันอัลฟาจึงมักได้รับการ ตามใจ ปกป้อง ทะนุถนอม ดูแลเป็นพิเศษจนอาจมีอิทธิพลเหนือพ่อแม่ของตนเองได้

5) มีช่องว่างระหว่างชนชั้นสูง กล่าวได้ว่า เจเนอเรชันอัลฟามีโอกาสที่จะต้องอยู่ในสังคม ที่มีความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคนจนสูงมากกว่าคนเจนเนอเรชันอื่น เจเนอเรชันอัลฟาที่มีพ่อแม่ฐานะดีจะสามารถสนับสนุนลูกได้ในทุกเรื่องรวมถึงเรื่องการศึกษา ทำให้ความแตกต่างเกิดปรากฏชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้เจนเนอเรชันอัลฟาต้องเจอกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วย

สรุปได้ว่า เจเนอเรชันอัลฟา (Generation Alpha) คือกลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี 2010 เป็นต้นไป ซึ่งพวกเขาจะเติบโตในยุคที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และชีวิตประจำวันของพวกเขาเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างแนบแน่น ลักษณะเด่นของเจนเนอเรชันอัลฟาคือการใช้เทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ รวมถึงอุปกรณ์อัจฉริยะต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เจเนอเรชันอัลฟามักจะมีความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากพวกเขาได้สัมผัสกับเทคโนโลยีตั้งแต่เกิด ทำให้มีทักษะในการใช้เครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้ เจเนอเรชันนี้ยังมีแนวโน้มที่จะมีการศึกษาในรูปแบบที่แตกต่างจากรุ่นก่อน ๆ เนื่องจากมีการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา อีกหนึ่งลักษณะที่สำคัญของเจนเนอเรชันอัลฟาคือการมีความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิเคราะห์ที่สูง พวกเขามักจะมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการคิดนอกกรอบเนื่องจากมีแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งส่งผลให้เจนเนอเรชันอัลฟามีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำและผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมในอนาคต อย่างไรก็ตาม การเติบโตในยุคดิจิทัลนี้ก็มีความท้าทายเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการเวลา การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบตัวต่อตัว และการรักษาสมดุลระหว่างชีวิตออนไลน์และชีวิตจริง

พฤติกรรมของเด็กเจนเนอเรชันอัลฟา

เจนเนอเรชันอัลฟา เป็นเจนที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีการเรียนรู้รวดเร็วในเรื่องของเทคโนโลยีซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตเลยทีเดียว กล่าวถึงผลทดลองถูกกล้าทำสิ่งใหม่ ๆ รักอิสระและสามารถใช้ชีวิตอยู่ตัวคนเดียวได้ เชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยี ขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจากการที่อยู่กับเทคโนโลยีมาก ได้รับความรักท่วมท้นจากการที่พ่อแม่ในปัจจุบันมีลูกน้อยลง ขาดความยืดหยุ่นและห่างไกลธรรมชาติ ซึ่งเป็นคาแรกเตอร์ที่แตกต่างจากเจนเนอเรชันอื่น ๆ ซึ่งจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป อาชีพหรืองานในอนาคตของกลุ่มเจนอัลฟาก็จะเปลี่ยนไปด้วย (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ องค์การมหาชน, 2564) ลักษณะของเจนเนอเรชันอัลฟาจึงอาจจะคล้ายหุ่นยนต์ ทำให้เขาไม่จำเป็นต้องนึกถึงความรู้สึกใคร ไม่จำเป็นต้องง้อ และมีทางเลือกหลากหลาย เพราะมีของเล่นดิจิทัลในมือให้พุดคุย ฉะนั้นเด็กยุคใหม่จึงไม่รู้สึกติดต่อกับธรรมชาติ ขาดน้ำใจ ขาดความเอื้ออาทร รวมถึงไม่มีความอดทนหรือรู้จักอดทนรอคอยสิ่งต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องน่าเป็นห่วง หากจิตใจคนเราในอนาคตจะไม่มีความเอื้ออาทรต่อกัน ไม่มีความสุขในแบบที่ควรเป็น หรือมีแต่ความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักอดทน ไม่ยอมรับความผิดหวังหรือเศร้า ทั้งหมดนี้จะทำให้ป่วยด้วยโรคทางสุขภาพจิตกันมากขึ้น และไม่สามารถจัดการกับอารมณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตด้วยวิธีที่ถูกต้อง แต่ใช้วิธีที่ผิด ๆ เช่น ฆ่าตัวตาย ใช้ความรุนแรง และทำร้ายคนอื่น นอกจากนี้ HREX.asia (2019) ยังกล่าวถึงลักษณะของปัญหาด้านพฤติกรรมของเจนเนอเรชันอัลฟาไว้ดังนี้

1. ขาดความอดทน เจเนอเรชันอัลฟ่าและเจเนอเรชันซีเป็นต้นมามีจะขาดความอดทน เพราะเขาเจออะไรที่ว่องไว เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เวลาเจออะไรช้า ๆ หรือต้องตั้งใจจดจ่อทำอะไรนาน ๆ มักจะขาดความอดทน ดังนั้นจะทำงานที่ต้องใช้เวลาได้ไม่ค่อยดี หรืองานที่ต้องรอผลสำเร็จนาน ๆ จะทำได้ไม่ดี หรือไม่มีความอดทนเลย
 2. ขาดสมาธิในการทำงาน เจเนอเรชันอัลฟ่าจะค่อนข้างสมาธิสั้นเพราะมีสิ่งน่าสนใจหลากหลายอย่าง อยู่กับ สิ่ง ๆ เดียวนาน ๆ ไม่ได้ ไม่มีความตั้งใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างจริงจัง
 3. ขาดความตั้งใจในการทำงาน ในเมื่อความสนใจหลากหลาย ความตั้งใจต่อแต่ละสิ่งย่อมลดลง เด็กยุคนี้มักขาดความตั้งใจในการทำงานที่จริงจัง เต็มที่ มักทำแบบขอไปที พอให้เสร็จ ๆ ไปเพราะไม่ได้เกิดผลกระทบอะไรกับชีวิตมากมาย ไม่เข้าใจหรือเห็นคุณค่าของงานที่ทำ ก็เลยไม่ใส่ใจทำงานอย่างเต็มที่
 4. เปื่อง่ายง่าย เด็กยุคนี้จะเปื่อง่าย ทำอะไรที่ไม่น่าสนใจก็จะเริ่มเบื่อ และหันไปหาสิ่งที่น่าสนใจกว่าซึ่งมีอยู่มากมาย ไม่จดจ่อกับสิ่ง ๆ เดียว อาจทำให้การทำงานมีปัญหา ถ้าได้ทำงานอะไรช้า ๆ ไม่เกิดผลอะไร
 5. ไม่ชอบฝึกฝนทักษะพื้นฐานอยากแต่จะทำงานในทักษะชำนาญการที่เห็นผลเลย: เด็กยุคนี้มักจะเลยการเรียนรู้หรือฝึกฝนพื้นฐานให้ชำนาญ แต่อยากจะไปไวก ๆ แบบก้าวกระโดด ซึ่งทำให้พอทำงานแล้วไม่มีความชำนาญจะเกิดปัญหาได้ง่าย และรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้
 6. ไม่มีทักษะในการแก้ปัญหา เมื่อปัญหาเกิดขึ้นเจเนอเรชันอัลฟ่าจะขาดทักษะในการแก้ไขปัญหา เพราะไม่รู้วิธีการหรือทักษะพื้นฐาน
 7. มี Human Sense น้อยลง ด้วยความที่อยู่กับเทคโนโลยีมากไป ขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันต่อมนุษย์คนอื่นเท่าที่ควร ทำให้เข้าใจระหว่างกันน้อยลง เกิดความเกรงใจกันน้อยลง ไม่เคารพซึ่งกันและกัน ไม่มีกาลเทศะต่อกัน
 8. ขาดมนุษยสัมพันธ์ เจเนอเรชันอัลฟ่ามักจะอยากชุกอยู่กับเทคโนโลยี ชุกอยู่กับตัวเองขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก ขาดมนุษยสัมพันธ์ในองค์กรและสังคม มักจะอยู่กับตัวเองเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอาจเกิดปัญหาค้างขึ้นได้
 9. ไม่รู้จักงานฝีมือและการใช้แรงงาน เด็กรุ่นใหม่เติบโตมากับเทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีช่วยทำงาน ดังนั้นจะขาดการลงมือปฏิบัติ หรือเรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่ไม่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง หากเกิดปัญหาต่าง ๆ เขาอาจไม่เข้าใจการปฏิบัติงานแบบ Non-Automatic สักเท่าไร รวมถึงในเรื่องของงานฝีมือหรืองานที่ต้องใช้มือทำ เด็กรุ่นนี้จะไม่มีความสนใจหรือไม่ก็ไม่มีสมาธิสั้น ปฏิเสธงานที่ต้องออกแรงและใช้เวลา
 10. ขาดความเกรงใจ การพูดตรงเป็นสิ่งที่ดี แต่การพูดตรงแบบขาดความเกรงใจ หรือพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด ไม่มีกาลเทศะ ถือว่าเป็นสิ่งที่แย่ เจเนอเรชันอัลฟ่าจะขาดความเข้าใจกาลเทศะ พูดในสิ่งที่ไม่ควรพูดอยู่บ่อย ๆ และขาดความเกรงใจคนอื่น ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาระหว่างบุคคลขึ้นได้ง่าย
 11. ขาดความรับผิดชอบ เด็กยุคใหม่นี้จะขาดความรับผิดชอบสูง ทำงานเรื่อย ๆ เปื่อย ๆ เมื่อเกิดปัญหา หรือทำไม่ได้ ก็พร้อมที่จะทิ้งงานโดยไม่รู้สึกผิด หนีงานโดยมีข้ออ้างส่วนตัวเสมอ ทิ้งงานโดยไม่สนใจอะไรทั้งสิ้นได้
- สรุปได้ว่า เจเนอเรชันอัลฟ่าเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมากับเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัย การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์หรือ AI ที่เข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในด้านการใช้ชีวิตประจำวันส่งผลให้ขาดการปฏิสัมพันธ์และความยืดหยุ่น ขาดความเอื้ออาทร ขาดความอดทน ขาดสมาธิ ขาดความตั้งใจในการทำงาน เปื่อง่ายง่าย ขาดทักษะในการแก้ปัญหาส่งผลให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นอาจมีปัญหา ขาดความรับผิดชอบ

บทบาทของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองกับเด็กเจเนอเรชันอัลฟ่า

1. บทบาทของผู้บริหารกับเด็กเจเนอเรชันอัลฟ่า

กนกอร สมปราชญ์ (2560) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารในศตวรรษหน้าต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่คุณภาพการศึกษาและการจัดการบริหารให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ที่แท้จริง โดยมีศักยภาพดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารต้องมีความรับรู้ เข้าใจ และตีความต่อสัญญาณบอกเหตุใด ๆ ที่จะเข้ามาจาก สิ่งแวดล้อมภายนอกได้อย่างแม่นยำและถูกต้อง มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อสัญญาณ บอกเหตุดังกล่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้ดี

2. ผู้บริหารจำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรที่ก่อให้เกิดความร่วมมือและมีความ ยืดหยุ่นคล่องตัวมากขึ้น
 3. ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่ดี โดยต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมงาน (controller) หรือผู้คุมกฎ (gatekeeper) ไปสู่บทบาทใหม่ในฐานะผู้สนับสนุนหรือผู้เอื้ออำนวย ด้านสารสนเทศมากขึ้นเป็นผู้นำการพัฒนาศักยภาพของครูและเป็นผู้ใช้วิธีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจให้แก่ร่วมงาน
 4. ผู้บริหารต้องปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารจัดการ โดยยึดหลักการให้เกิดความ เชื่อมโยงระหว่างกัน
 5. ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายพันธมิตร (strategic networks) กับสถานศึกษาอื่น ตลอดจน หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อประโยชน์ของความร่วมมือการใช้ทรัพยากรร่วมและ การเพิ่มความแข็งแกร่งทางวิชาการการสร้างผลผลิตที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ร่วมทั้งช่วย เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนมากขึ้น
 6. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน คือ ผู้ปกครองหรือ ชุมชนที่เข้าไปมีบทบาทต่อการดำเนินงานและการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
 7. ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้นำที่สำคัญของสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge society) โดยต้องใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าขั้นสูงเป็นเครื่องมือดำเนินการไปสู่ความสำเร็จ ดังกล่าว ตลอดจนใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้ตามความคาดหวังของสังคม
 8. ผู้บริหารต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายและทันสมัยเรียกว่า การเรียนรู้แบบ ไร้พรมแดน โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งอาจเป็นที่บ้าน ที่ทำงาน ศูนย์การค้า รวมทั้งที่โรงเรียนเองก็ได้
 9. ผู้บริหารต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของ โรงเรียนและชุมชน ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกันจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มิฉะนั้นสิ่งที่เรียนหรือที่สอนอยู่ในโรงเรียนนับวันจะยิ่งล้าสมัย ห่างไกลจากความเป็นจริงยิ่งขึ้นสิ่งที่จำเป็นคือการทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในโลกสมัยใหม่ได้อย่างชาญฉลาดและมีความสุข
 10. ผู้บริหารจะต้องมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ (professionalism) มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นให้ครูมีความเป็นนักจัดการเรียนรู้ (learning managers) ฝีมือดี ที่มีเจตคติแห่ง ความเป็นครูสูง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติวิชาชีพที่ทันสมัยอยู่ในระดับสูง
 11. ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูในทุกเรื่องและทุกบริบท จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือทำกันเป็นทีมเสมือนคณะแพทย์ที่ทำการผ่าตัดคนไข้เหตุนี้เองครูจึงต้อง ได้รับการพัฒนาด้านการทำงานแบบทีม รวมทั้งพัฒนาความฉลาดรู้ทางอารมณ์ (EQ) อีกด้วย
 12. ผู้บริหารจะต้องสร้างและมีวัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ (collaborative) มากกว่าการเน้นเรื่องการแข่งขัน (competitive) ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทุกด้านของนักเรียน ครู และบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ตลอดจนชุมชนภายนอก และจะช่วย เสริมสร้างบรรยากาศที่มีสามัคคีธรรมให้เกิดขึ้นในที่ทำงานด้วย
- อาทิตยา ไสยพร (2567) ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลักของการบริหารกิจการของสถานศึกษาทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ พัฒนาสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์การประเมินต่าง ๆ แต่ผลการบริหารจะสำเร็จและออกมามีประสิทธิภาพได้ต้องผ่านการวางแผนการบริหารที่ถูกต้อง โดยมีหลักดังนี้
1. คำนึงถึงความต้องการของครู ประเมินสำเร็จแต่ไม่เพิ่มภาระ นอกจากคุณครูจะต้องเตรียมการสอนไม่ว่าจะเป็นการเขียนแผน การเตรียมสื่อการสอน จนกระทั่งการมอบหมายงานนักเรียนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้แล้ว การวางแผนนโยบายการประเมินโรงเรียนในด้านต่าง ๆ จากภายนอกให้ความสำคัญของการเรียนรู้ของผู้เรียนทางโรงเรียนจำนวนไม่น้อยจึงจริงจังและพยายามเคี่ยวเข็ญ สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสอบให้ได้คะแนนดีที่สุด
 2. ผู้อำนวยการจะวางแผนนโยบายโรงเรียนอย่างไร ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เริ่มต้นคือเข้าใจจุดแข็งของโรงเรียนเชื่อมั่นว่าผู้อำนวยการผู้บริหารย่อมต้องรู้ระบบการทำงานและศึกษาโรงเรียนของตนมาเป็นอย่างดี ท่านย่อมรู้ว่าจุดแข็งของโรงเรียนของเรานั้นคืออะไร การเข้าใจบริบทโรงเรียนนี้เองจะนำไปสู่การออกแบบและเลือกปรับนโยบายอย่างเหมาะสมกับโรงเรียนจะช่วยลดภาระงานและช่วยพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่ตรงจุดได้มากขึ้นอีกด้วย

3. ไม่มองข้ามเสียงของครูและนักเรียน ในการบริหารคนได้อย่างเข้าใจ วิธีที่ง่ายที่สุดคือการรับฟังความคิดเห็น ขวนคุณครูพูดคุยแลกเปลี่ยน รับฟังเสียงของนักเรียนที่สะท้อนมา ให้คุณครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมไม่ใช่ เพียงแค่ผู้รับนโยบายจะช่วยให้ลดปัญหา

4. บริหารโรงเรียนอย่างยืดหยุ่นและยั่งยืน การบริหารโรงเรียนจะมุ่งเน้นเพียงผลสัมฤทธิ์ไม่ได้แต่ต้องมองถึงการ แก้ไขและการพัฒนาเป็นหลัก โรงเรียนในไทยเป็นโรงเรียนที่มีความเหลื่อมล้ำและหลากหลาย การกำหนดผลสัมฤทธิ์ เหมือนกันทุกโรงเรียนเป็นเรื่องที่ไม่ตอบโจทย์ความเป็นจริง

2. บทบาทของครูกับเด็กเจนเอเรชั่นอัลฟ่า

Starfish Academy (2566) ได้กล่าวว่าจากรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเท่านั้นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยน การ บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องบูรณาการแบบองค์รวม ด้วยการพัฒนาทักษะของครูที่เหมาะสมที่จะสอนเด็กยุคใหม่ ด้วย โดยมีหลักการพื้นฐานคือ

1. รับฟัง หอมดยุครูที่สอนหรือพูดอยู่ฝ่ายเดียว ยิ่งครูเจ้าระเบียบคอยบ่นว่า เด็กเจนใหม่ไม่ชอบ เมื่อไม่ชอบก็ จะปิดใจไม่ยอมเรียนด้วย ครูจึงต้องมีทักษะในการรับฟังเด็ก สิ่งที่เด็กพูดหรือคิดอาจถูกหรือผิด ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ พูดความคิดของตัวเองมาก่อน จากนั้นจึงอธิบายด้วยเหตุผลในภายหลัง

2. แลกเปลี่ยน นอกจากคุณครูต้องเป็นผู้รับฟังที่ดีแล้ว ยังต้องสามารถให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนด้วยการคุยแบบ เปิดใจคุยแบบเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ไม่ตัดสินว่าความคิดใครถูกหรือผิด จะทำให้เด็กเปิดใจรับความคิดเห็น ของครู และสุดท้ายเด็กจะเรียนรู้ เข้าใจในเหตุผล และตัดสินใจได้เอง

3. เน้นสอนให้คิดวิเคราะห์ ครูควรมีทักษะในการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กคิดวิเคราะห์ เช่น ถ้าเด็กถามคำถาม ครูไม่ ควรใช้วิธีให้คำตอบไปในทันที แต่อาจใช้วิธีตั้งคำถามกลับให้ชวนคิด ชวนหาข้อมูล ชวนหาคำตอบเพิ่ม ทำให้เด็กกลับไป ค้นคว้าเพิ่ม วิเคราะห์เอง

ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย (2563) ได้กล่าวว่าครูในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ หรือสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 ด้าน ดังนี้

1. นำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอน เพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับบรรยากาศในชั้นเรียน พร้อม ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นกับเด็กผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งแบบในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยพร้อมสร้าง แรงจูงใจให้เด็กเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบเพิ่มเติมด้วยตนเองได้

2. กระตุ้นให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด และกล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และสามารถปรับ ใช้ได้ในชีวิต พร้อมทั้งสร้างกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ กระตุ้นให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผล และการสังเคราะห์สิ่ง ต่าง ๆ แล้วสร้างเป็นแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเด็กในการเผชิญกับโลกแห่งความเป็นจริง

3. เปลี่ยนครูจากผู้สอนให้เป็นผู้ฟังเนื่องจากเด็กยุคใหม่เริ่มมีความคิดเห็น หรือแนวคิดที่ต่างออกไป ซึ่งครูจะต้อง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสแบ่งปันเรื่องราว สิ่งที่ชอบทำ ชอบดู หรือประสบการณ์ที่พบเจอนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการ ลดช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ทำให้รู้จักตัวตนของเด็กมากขึ้นรวมทั้งเป็นช่องทางในการรับรู้ความชอบของผู้เรียนแต่ ละคนได้อีกด้วย

4. สอนให้เด็กมีทักษะชีวิตให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และมีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งจากสังคมทั่วไป และสังคม ออนไลน์ โดยการเชื่อมโยงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเข้าไปในบทเรียนเพื่อให้เด็กได้เกิดการคิดต่อยอด และสามารถนำไปปรับใช้ กับชีวิตประจำวันได้

3. บทบาทของผู้ปกครองกับเด็กเจนเอเรชั่นอัลฟ่า

Starfish Academy (2565) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงลูกในยุคปัจจุบันนี้พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้านจึง อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับลูกได้ และอาจพลาดช่วงเวลาสำคัญในวัยที่ลูกกำลังพัฒนาด้านต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้นจึงเสนอแนวทางการเลี้ยงลูกด้วย “จิตวิทยาทางบวก” ที่เหมาะสมกับเด็กเจนเอเรชั่นอัลฟ่า ดังนี้

1. เสริมสร้างความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัยต่อกัน การมอบความรัก เวลา และการเอาใจใส่อย่างเพียงพอ รวมถึงการรับฟังและเปิดใจยอมรับในความชอบหรือความคิดเห็นของลูก จะช่วยสร้างความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ทำให้ลูกไว้วางใจเรามากขึ้น

2. สำรวจและทำความเข้าใจทั้งจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงของลูก เด็กทุกคนมีความถนัดและความชอบที่แตกต่างกัน ดังนั้นในฐานะพ่อแม่ผู้ปกครอง จำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างความรู้สึกรับรู้ในตนเองของลูกอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสำรวจและทำความเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของลูกโดยไม่ใช้การบังคับหรือการดุด่า เนื่องจากการใช้วิธีเหล่านี้อาจส่งผลให้เด็กทำสิ่งที่สวนทางกับความตั้งใจ ปิดกั้นตัวเอง หรือแม้กระทั่งมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยที่ผู้ปกครองอาจไม่ทราบได้

3. การพูดคุยสื่อสารกันระหว่างกัน การสื่อสารที่มีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนถึงความตั้งใจของพ่อแม่ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัย มีการสบตา และพยักหน้าระหว่างฟังลูกด้วย อีกทั้งการพูดกระตุ้นเช่น “ยังงี้อีก เล่าต่อสิ” เหมือนเป็นการกระตุ้นให้ลูกเผยความในใจ และเปิดใจกับพ่อแม่มากยิ่งขึ้นด้วย ควรมีการให้คำแนะนำและวิจารณ์โดยรับฟังจากมุมมองและความรู้สึกของลูกจนจบ เพื่อให้ลูกเห็นว่าเราไว้วางใจและยอมรับความรู้สึกของเขา ไม่ว่าจะถูกหรือผิดก็ตาม นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้คิดและกระตุ้นให้เขาหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อน

4. การควบคุมอารมณ์ การฝึกให้มีสติและสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งอาจทำได้โดยการใช้เหตุผลในการแยกแยะและพิจารณาสถานการณ์ เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของสถานการณ์นั้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ การควบคุมสติผ่านการกำหนดลมหายใจเข้า-ออก หรือการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความวุ่นวาย เป็นวิธีที่ช่วยลดความเครียดและส่งเสริมการจัดการอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนที่จะสอนให้ลูกเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ของตนเอง พ่อแม่ควรต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเองเสียก่อน เนื่องจากการขาดสติอาจนำไปสู่การกระทำที่ไม่เหมาะสม เช่น การทำร้ายหรือตีลูก หรือการใช้คำพูดที่รุนแรง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจถูกเด็กเลียนแบบ ดังนั้น การควบคุมสติของพ่อแม่จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและการควบคุมอารมณ์ของเด็ก

5. การกำหนดกฎและกติกา การตั้งกติกาภายในบ้านกับลูกควรเริ่มต้นจากการที่พ่อแม่ต้องตกลงกันให้ได้ในทิศทางเดียวกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความสับสน หากพ่อแม่มีความขัดแย้งในบางเรื่อง แต่แม่กลับให้อิสระในการคิด อาจทำให้ลูกไม่สนใจหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ตั้งไว้ และส่งผลให้เกิดความสับสนในที่สุด

6. ไม่เปรียบเทียบ คุณพ่อคุณแม่ไม่ควรเปรียบเทียบลูกของเรากับลูกของคนอื่น พยายามเข้าใจพื้นฐานของเด็กแต่ละคนที่ไม่เท่ากัน เด็กบางคนเก่งอีกอย่างอาจจะไม่เก่งอีกอย่างก็ได้ ซึ่งเราเองก็ต้องเข้าใจและพยายามหาวิธีเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเขาให้ได้ พยายามสังเกตว่าลูกชอบหรือไม่ชอบอะไร จุดเด่นจุดด้อยเขาเป็นแบบไหน เพื่อจะได้สามารถปรับใช้และส่งเสริมได้อย่างเหมาะสม และเติบโตไปด้วยสภาพจิตใจที่แข็งแรง และเต็มไปด้วยความรักและความอบอุ่น

7. ให้ทางเลือกลูก เชื่อว่าเด็กต้องชอบวิธีนี้อย่างแน่นอนเพราะการมีทางเลือกจะทำให้เด็ก ๆ รู้สึกว่าตัวเองนั้นเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สามารถเลือก และตัดสินใจด้วยตนเองได้ และยังเป็นการฝึกให้เขาเติบโตและตัดสินใจด้วยตนเองได้เช่นกัน

8. ให้ลูกเรียนรู้ความผิดพลาดและความผิดหวัง อีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการสอนให้ลูกเรียนรู้ที่จะเข้าใจความผิดพลาด ความผิดหวัง ตลอดจนความไม่สมบูรณ์แบบ คือส่วนหนึ่งของชีวิต และไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายหรือสิ่งที่ต้องจำกัออกจากชีวิต กลับกันความผิดพลาดคือบทเรียน ความผิดหวังคือสิ่งที่ทำให้เราเติบโต และความไม่สมบูรณ์แบบคือส่วนที่สำคัญที่สุดของการเป็นมนุษย์

9. อบรมหรือสอนอย่างใจเย็นแทนที่จะทำให้เขากลัว สิ่งที่คุณแม่ในยุคปัจจุบันควรทำจึงไม่ใช่การดุด่าหรือตีเมื่อเขาทำผิดแต่คือการค่อย ๆ สอนเขาในสิ่งที่ถูกต้องอย่างใจเย็น สอนเข้าใจด้วยเหตุผล เมตตา และความเข้าใจ การดุด่าหรือตีเด็กเมื่อเด็กทำผิดเพราะคิดว่าจะทำให้เด็กเชื่อและทำตาม จะเกิดการทิ้งร่องรอยบาดแผลทางจิตใจไว้ให้เด็ก ๆ ไม่น้อย เด็ก ๆ หลายคนเติบโตมาด้วยบาดแผลลึกทางจิตใจ เพียงเพราะแค่ถูกตีหรือโดนดุด่าเล็กน้อย พวกเขาจึงลี้ภัยไม่ลง

10. การแสดงออกความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา ไม่จำเป็นต้องเขินอาย การปล่อยให้เขาได้มีโอกาสแสดงความรู้สึก ของเขาออกมาจริงใจและจริงใจเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างให้เขาเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงออกความรู้สึก และไม่รู้สึกอึดอัดหรือเก็บกด เด็ก ๆ หลายคนโตมาด้วยคำสอนของพ่อแม่ว่าให้เข้มแข็งอยู่ตลอด แต่ความจริงทุกคนร้องไห้ได้

แม้กระทั่งพ่อแม่ที่โตแล้วยังร้องไห้ได้เลยเช่นกัน การแสดงความรู้สึกออกมาไม่ใช่การแสดงความอ่อนแอ หากแต่คือการแสดงว่าเราเป็นเพียงมนุษย์คนหนึ่งที่มีความรู้สึกและจิตใจ มีอารมณ์เหมือนคนอื่น ๆ ปกติทั่วไป

สุริยเดว ทรีปาตี (2562) ได้กล่าวถึง 5 วิธีเลี้ยงเด็กยุคอัลฟ่าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. เป็นนักคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพใหม่ ๆ ให้กับลูก ฝึกให้เด็กคิดและวิเคราะห์โดยเริ่มจากการชวนกันตั้งคำถาม ข้อสังเกต ให้เด็กรู้จักวิธีแก้ปัญหา ได้ฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณไตร่ตรอง
2. เพิ่มเติมความรู้ในโลกความเป็นจริงแทนความเพ้อฝัน สนับสนุนให้ลูกคิดในสิ่งที่เป็นไปได้ ทำได้โดยพ่อแม่ต้องสื่อสารกับลูกด้วยเหตุผล ฝึกลูกให้คิดเป็น
3. ส่งเสริมสภาพอารมณ์ สังคม จิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม สิ่งสำคัญพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็น ใช้วิธีการสอนด้วยความรักและสัมพันธภาพที่ดี
4. พ่อแม่ต้องเป็นผู้ฟังที่ดีด้วยการเปิดใจรับฟังลูก โดยพ่อแม่สามารถสังเกตทัศนคติ มุมมอง ความคิดของลูกได้ และใช้วิธีการพูดคุย แลกเปลี่ยน สั่งสอน ปลูกฝังสิ่งที่ดีต่าง ๆ
5. การเลือกรับสื่อให้เด็กอย่างสร้างสรรค์ พ่อแม่ควรใช้สื่อให้สร้างสรรค์ คิดให้เท่าทันสื่อ ให้คำแนะนำในเชิงสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กยุคเจนเนอเรชันอัลฟ่า การบริหารที่ดี การสอนที่มีประสิทธิภาพ และการเลี้ยงดูที่สร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาไปในทางที่ดีและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ทั้งสามฝ่ายต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาเด็กอย่างเต็มศักยภาพ

รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเนอเรชันอัลฟ่า

จากลักษณะของเจนเนอเรชันอัลฟ่าที่ชอบความรวดเร็ว ไม่สามารถอดทนต่อการรอคอยได้ยาวนาน ประกอบกับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ทำให้การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเนอเรชันอัลฟ่ามีแนวโน้มที่จะย่อหน้าหลักสูตรให้สั้นลง จบได้รวดเร็ว และมีการ ใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ผ่านโลกออนไลน์และเครือข่ายสังคมเสมือนจริงแทนที่ การเรียนรู้ผ่านหนังสือ (พัชรภา ตันติชูเวช, 2560)

รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจนเนอเรชันอัลฟ่าคือการให้อิสระผู้เรียน ให้ทางออกและทางเลือกแก่ทุกคน ทำให้คนรักท้องถิ่นและสามารถดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างพึงพอใจ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและยอมรับผิดชอบในหน้าที่ มีการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนี้

1. รูปแบบการศึกษาศาสนาสมรรถนะ (Competency - based Education: CBE)

1.1 ความหมายของการศึกษาศาสนาสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ให้ความหมายว่า การจัดการศึกษาศาสนาสมรรถนะ เป็นการจัดการ การเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็น องค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้ เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น

ชัยชนพณีย์ จันทวงศ์เดือน และวริญธดา บรรหาร (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาศาสนาสมรรถนะ มีมาตรฐานสมรรถนะและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นลำดับ เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนทำอะไรได้ (ในระดับที่กำหนด) ผู้สอนต้องวิเคราะห์ว่าผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไรจึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นได้ การบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และฝึกใช้ความรู้ในการลงมือทำรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะการกระทำสิ่งนั้นให้ประสบผลสำเร็จได้ในระดับที่กำหนด ผู้สอนจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อให้เกิดการคิด การปฏิบัติ การลงมือทำและคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดสมรรถนะในระดับที่ต้องการ ผู้เรียนอาจจะใช้เวลาในการเรียนรู้ต่างกัน

สรุปได้ว่า การศึกษาฐานสมรรถนะ คือ การผสมผสานการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ประยุกต์ให้เกิดเป็นความสามารถในการทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รูปแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (CBE) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงและพัฒนาสมรรถนะตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีมาตรฐานสมรรถนะและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสร้างสมรรถนะที่ต้องการในระดับที่กำหนด การเรียนรู้ฐานสมรรถนะช่วยพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนให้สามารถใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ และสร้างความเป็นอิสระและความรับผิดชอบในการเรียนการสอน

1.2 แนวทางการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนโดยใช้กรอบสมรรถนะหลักสำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในที่นี้ ได้นำเสนอโดยจัดกลุ่มแนวทางเป็น 3 กลุ่มตามลำดับการเปลี่ยนผ่านจากหลักสูตรอิงมาตรฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นทางเลือกแก่สถานศึกษาในการนำไปใช้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามความพร้อม จุดเน้น และตามบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1: การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนบนฐานหลักสูตรอิงมาตรฐาน ประกอบด้วย 2 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

และแนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

กลุ่มที่ 2: การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนโดยอิงฐานสมรรถนะหรือหลักสูตรอิงมาตรฐาน ประกอบด้วย 2 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ และ

แนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด

กลุ่มที่ 3: การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียนบนฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 5 : บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ

แนวทางที่ 6 : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

แนวทางที่ 7 : การเรียนรู้สมรรถนะแบบผสมผสาน (Hybrid Competency Learning)

แนวทางที่ 8 : เชื่อมงาน ประสานการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะทั้งโรงเรียน (Whole -

School Learning)

2. รูปแบบการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based Education: OBE)

2.1 ความหมายของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

สมชาย เทพแสง และคณะ (2566) กล่าวว่า การศึกษาที่เน้นแนวคิดเพื่อให้ผู้เรียนคาดหวังเกิดความรู้ ความสามารถ และ เจตคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อการจัดการศึกษา รวมถึงการออกแบบระบบ พัฒนามุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ของหลักสูตร เน้นความยืดหยุ่น ไม่ตายตัวทั้งรูปแบบการเรียนรู้ การวัดผล และเวลานักเรียนเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยมีเป้าหมาย โดยที่มุ่งเน้นความสำเร็จในการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์คือความชัดเจนของเป้าหมาย เพื่อให้ทั้งครูและนักเรียนมีการคาดหวังสิ่งที่ต้องการจากการเรียนรู้ตลอดจนการเตรียมนักเรียนสำหรับการจ้างงานในตลาดโลกในอนาคต

โดยมุ่งเน้นความสำเร็จของการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE) คือความชัดเจนของเป้าหมาย เพื่อให้ทั้งครูและนักเรียนมีการคาดหวังสิ่งที่ต้องการจากการเรียนรู้ตลอดจนการเตรียมนักเรียนสำหรับการจ้างงานในตลาดโลกในอนาคตอีกด้วย โดยการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ มีหลักการแนวคิดที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาการศึกษาและบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)

1) ความชัดเจนในเรื่องที่มุ่งศึกษา (Clarity of focus) มีการกำหนด “เป้าหมาย” หรือ “ผลลัพธ์” ที่คาดหวังไว้ก่อนล่วงหน้า โดยครูผู้สอนและนักเรียนต้องมีความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจน

2) การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backwards design) เมื่อมีผลลัพธ์เป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนจะต้องออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เน้นการวัดจากพฤติกรรมการเรียนรู้แบบรวบยอด เช่น แบบทดสอบย่อย แบบสังเกตพฤติกรรม บันทึกประจำวัน รวมถึงผลงานของนักเรียนต่าง ๆ เป็นต้น

3) สร้างโอกาสในการเรียนรู้ (Create learning opportunities) ครูจำเป็นต้องมุ่งมั่นขยายโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ หากว่าพวกเขาได้รับโอกาสที่เหมาะสม

4) การเสริมสร้างให้ไปในทิศทางเดียวกัน (Constructive alignment) เป็นการออกแบบหลักสูตร การสอน การเรียนรู้และการวัดผลที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการได้

5) การวัดผลลัพธ์และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Outcomes assessment and continuous improvement) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลของผลลัพธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้สัมฤทธิ์ผล แล้วใช้ข้อมูลวัดผลเหล่านั้นไปพัฒนาและเพิ่มเติมหลักสูตร หรือรายวิชาต่อไป

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการศึกษาปกติกับการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education : OBE)

รายการ	การศึกษาแบบปกติ	การศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์
การออกแบบหลักสูตร/การเรียนรู้	ดำเนินการลำดับขั้นตอนตามระบบโดยครูผู้เชี่ยวชาญ	แบบ Backward Design โดยนักเรียนมีส่วนร่วม
การจัดหลักสูตร	ตายตัว เข้มงวด	ยืดหยุ่น ขยายโอกาส
การจัดการเรียนรู้	เน้นเนื้อหาสาระ โดยแบ่งออกเป็นวิชา ยึดครูและตำรา	บูรณาการเนื้อหาและการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
วิธีการประเมิน	ยึดวัตถุประสงค์ เน้นการสอบ	ยึดผลลัพธ์ ใช้วิธีที่หลากหลายต่อเนื่อง
เป้าหมายหรือผลลัพธ์	มุ่งเน้นด้านวิชาการ เช่น คะแนน เน้นรายกลุ่ม	มุ่งเน้นการประเมินองค์รวม ทักษะชีวิตค ความสามารถ เจตคติ การประกอบอาชีพ เน้นรายบุคคล

ที่มา: สมชาย เทพแสง, กันต์ฐมนิญา นฤโฆษ, กิตติเกียรติ และอัจฉริยา เทพแสง (2566)

2.2 แนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์

1. ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้หรือสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้เชื่อมโยงให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ควรเกิดแก่ผู้เรียน

1.2 ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและทักษะที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น

2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design โดยอาศัยหลักการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2558)

2.1 การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based Learning)

2.2 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning)

2.3 การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning)

2.4 การเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning)

3. การวัดผลการเรียนรู้

เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงและบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ สามารถบ่งชี้ได้ว่าบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้เรียนรู้ในระดับใด เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ซึ่งวิธีการวัดผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดและวิธีการสอนด้วย (ศุภชัย ชื่นจิตรงษา, 2557)

สรุปได้ว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE) ทำให้เรารู้ว่า “เป้าหมาย” หรือ “ผลลัพธ์” ของการให้การศึกษาเป็นคืออะไร หลักการสำคัญคือสิ่งที่ผู้เรียนได้รับผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์จากการออกแบบการเรียนรู้ของครูผู้สอน ทำให้เราหันกลับมามองที่ผู้เรียนของเราเป็นสำคัญ และช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นอนาคตตัวเองชัดเจน เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และเจตคติของนักเรียน มุ่งเน้นที่ความรู้และวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในอาชีพ แนวทางการสอนต้องชัดเจนและเน้นผลลัพธ์ โดยมีหลักการสำคัญ 5 ประการ 1) ความชัดเจนในเรื่องที่มุ่งศึกษา 2) การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ 3) สร้างโอกาสในการเรียนรู้ 4) การเสริมสร้างให้ไปในทิศทางเดียวกัน 5) การวัดผลลัพธ์และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในอนาคต

ดังนั้น จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจเนอเรชันอัลฟ่าหรือเด็กที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2553-2568 หรือ ค.ศ.2010-2025 คือ 1.การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency - based Education : CBE) เป็นผสมผสานความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการทำงานและการแก้ปัญหา 2.การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based Education : OBE) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนในแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียน เจเนอเรชันอัลฟ่าสามารถเติบโตเป็นบุคลากรที่มีความสามารถและพร้อมเผชิญกับความท้าทายในอนาคต

บทสรุป

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพย่อมต้องอาศัย การศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนหรือประชากรในประเทศ เมื่อ ทรรศการ คนในประเทศมีคุณภาพ ประเทศไทยก็จะมีศักยภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ และที่สำคัญที่สุดคือสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจเนอเรชันอัลฟ่าหรือเด็กที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2553-2568 หรือ ค.ศ.2010-2025 คือ 1.การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency - based Education : CBE) เป็นผสมผสานความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการทำงานและการแก้ปัญหา 2.การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based Education : OBE) เป็นการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในอาชีพ ต้องชัดเจนและเน้นผลลัพธ์ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต บทบาทของผู้บริหารและครูมีหน้าที่ ตระหนักรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเลือกรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจเนอเรชันอัลฟ่า ตามบริบทของสถานศึกษา ตามบริบทผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อเตรียมประชากรเจเนอเรชันอัลฟ่า ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมไทยในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย. (2563). สมศ.แนะ 4 ทักษะครูยุคใหม่ เก่งเทคโนโลยี-สร้างทักษะชีวิต. สืบค้น 23 มกราคม 2567.

จาก <https://www.prachachat.net/education/news-413725>.

ชนันภรณ์ อารีกุล. (2562). การศึกษาทางเลือก: รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเจเนอเรชันแอลฟ่า. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 8(3), 270-283.

- ชัยชนพงษ์ จันวงศ์เดือน และ วริญดา บรรหาร. (2565). หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรฐานสมรรถนะ. *วารสารครุทรรศน์*, 2(2), 89-102.
- ปริญญ ทวานภูมิตรกุล. (2558). *การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education) โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) และใช้โครงงานเป็นฐานในการเรียนรู้ (Project-based Learning)*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://vet.ku.ac.th/vv2018/form/edu/OBE06.pdf>.
- พัชรภา ตันติชูเวช. (2560). *เจนเอเรชั่นแอลฟา: เจเนอเรชั่นใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และ โอปอล์ สุวรรณเมฆ. (2563). รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค กลุ่มเจนเอเรชั่น แซท. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 11(1), 23-43.
- ศุภชัย ชื่นจิตรงษา. (2557). *หลักการเบื้องต้นของ Outcome-based Education และ Pillars of Education*. สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://www.thaihealth.or.th/ผลข้างเคียงยุคดิจิทัล>.
- สมชาย เทพแสง, กันต์ธมณีนญา นฤโฆษ, กิตติเกียรติ และ อัจฉริยา เทพแสง. (2566). การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): ภัยสำคัญในการจัดการ เรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก. *วารสารสหวิทยาการวิจัย และนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 39-52.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2564). *รู้จัก Generation Alpha : รุ่นใหม่วัยเยาว์ผู้กำหนดอนาคต*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://www.okmd.or.th/okmd-opportunity/opportunities-2021/4185/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เชิงรุก (5)*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- _____. (2564). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ (8-9)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุทธิ สุนทรานุรักษ์. (2566). *เจนเอเรชั่นอัลฟา (Generation Alpha) โลกข้างหน้าของลูกหลานพวกเรา*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก https://thaipublica.org/2023/01/sutti-26_generation-alpha/.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552). *ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- _____. (2562). คุณลักษณะและจิตสำนึกของเด็กยุคดิจิทัลกับการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย*, 1(1), 90-100.
- อาทิตยา ไสยพร. (2567). *ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ บริหารอย่างไรให้เข้าถึงใจครู และนักเรียน*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/693>.
- AMARIN BABY & KIDS. (2563). *รู้ให้ลึก ลูกเจนอัลฟา (Gen Alpha) ทำไมมีปัญหาพฤติกรรม?*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://www.amarinbabyandkids.com/parenting/gen-alpha-kids/>.
- HREX.asia. (2562). *เรียนรู้เจนเอเรชั่นอัลฟา (Gen Alpha) เพื่อเตรียมรับมือกับตลาดแรงงานในอนาคต*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://th.hrnote.asia/tips/190805-generation-alpha/>.
- Matthew. (2013). *Beyond Z: Meet Generation Alpha*. McCrindle. Retrieved 23 January 2024. from <https://mccrindle.com.au/search/Beyond+Z%3A+Meet+Generation+Alpha/>.
- Schawbel, D. (2014). *5 Predictions for Generation Alpha*. Danschawbe. Retrieved 23 January 2024. from <https://danschawbel.com/5-predictions-for-generation-alpha/>.
- Starfish Academy. (2563). *Gen Alpha เด็กยุคใหม่ที่ฉลาดที่สุดในเผ่าพันธุ์มนุษย์*. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/140-gen-alpha-เด็กยุคใหม่ที่ฉลาดที่สุดในเผ่าพันธุ์มนุษย์>.

- _____. (2565). 10 ข้อควรรู้ จิตวิทยาในการเลี้ยงลูกของพ่อแม่ยุคใหม่. สืบค้น 18 สิงหาคม 2567. จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/569-10-ข้อควรรู้-จิตวิทยาในการเลี้ยงลูกของพ่อแม่ยุคใหม่>.
- _____. (2566). รับมือเด็ก gen ใหม่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสถานศึกษา. สืบค้น 23 มกราคม 2567. จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/1217-รับมือเด็ก-gen-ใหม่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสถานศึกษา>.